

[Socialministeren]

Herudover indeholder lovforslaget nogle ændringer i reglerne om refusion af udgifter til flygtninge.

Efter bistandslovens § 134, stk. 3, yder staten refusion til kommuner og amtskommuner for udgifter til flygtninge m.fl. i 6½ år.

Med forslaget udvides bestemmelsen til at omfatte »uledsagede flygtningebørn«, som ikke får egentlig flygtningestatus, men opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4. Det drejer sig i 1988 skønsmæssigt om 25 børn, og der er overvejende tale om børn fra Iran. Med henvisning til den nylig indgåede våbenhvile i krigen med Irak forventes det, at tilgangen for fremtiden igen bliver forsvindende lille.

Børnene er imidlertid koncentreret i et meget lille antal kommuner, og der er derfor fra kommunal side fremsat ønske om, at denne gruppe bliver omfattet af reglen om fuld refusion.

Det årlige refusionsbeløb i forbindelse med de foreslåede ændringer vedrørende flygtninge anslås til i alt 4 mio. kr., som vil blive udlignet over de generelle tilskud til kommuner og amtskommuner med halvdelen til hver.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, der foreslås at træde i kraft den 1. januar 1989, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets hurtige og velvillige behandling.

Sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Herved tillader jeg mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Ændring af procentsatserne for tilskud til medicin og omlægning af medicintilskud til visse lægemidler).

(Lovforslag nr. L 80).

Dette lovforslag indeholder tre elementer. Dels et forslag om nedsættelse af sygesikringslovens procentsatser for tilskud til lægemidler, dels et forslag om omlægning af sygesikringens tilskud til synonyme lægemidler.

Det er regeringens opfattelse, at de foreslåede foranstaltninger vil dæmpe forbruget af medicin og dermed nedbringe sygesikringens udgifter til medicintilskud. Forslaget om omlægning af tilskuddet til synonympræparater må desuden ses på baggrund af, at der ikke fra prismyndighedernes side føres kontrol med prisen på det enkelte lægemiddel. Omlægningen lægger op til skærpet priskonkurrence både for så vidt angår dansk fremstillede lægemidler som udenlandske.

Lovforslaget medfører en nedsættelse af sygesikringslovens procentsatser for tilskud til lægemidler fra 75 pct. og 50 pct. til henholdsvis 60 pct. og 30 pct.

Nedsættelsen af tilskudssatserne skal medvirke til at begrænse den offentlige sygesikrings udgifter til medicintilskud. Udgifterne udgjorde i 1987 godt 1,8 mia. kr. og forventes ud fra den meget kraftige vækst, der er konstateret i 1988, at udgøre godt 2,3 mia. kr. i 1989.

Lovforslaget skaber endvidere mulighed for, at tilskuddet til synonyme lægemidler omlægges.

Inden for forskellige lægemiddelgrupper findes der ofte synonyme præparater, det vil sige lægemidler, der indeholder samme terapeutisk aktive stof.

Efter sygesikringens regler ydes tilskud til lægemidler som en procentdel af prisen, uanset om et lægemiddel er væsentligt dyrere end eventuelle tilsvarende lægemidler. Dyrere lægemidler opnår herved et nominelt højere tilskud end tilsvarende billigere lægemidler.

Lovforslaget skal muliggøre en omlægning og begrænsning af tilskuddet til synonyme lægemidler til et fast kronebeløb, der beregnes som 60 pct. eller 30 pct. af prisen på det billigste præparat i en gruppe synonyme lægemidler.

Omlægningen er et forsøg på at nedbringe sygesikringens udgifter til medicintilskud. Ordningen er begrænset til synonyme lægemidler, idet der herved vil være mulighed for at opnå besparelser uden nedgang i behandlingsniveauet eller en uønsket forvridning af terapivalget. Prisen på synonyme lægemidler kan variere betydeligt, uden at dette er udtryk for forskelle i behandlingseffekten.

Besparelserne forventes opnået ved en ændring af lægernes ordinationsvaner, således at der i højere grad ordineres det billigste af flere ligeværdige lægemidler. Der kan som følge heraf formentlig forventes en ændring i lægemiddelforbruget, således at forbruget inden for lægemiddelgrupperne i et vist omfang flyttes fra de ofte dyrere originalpræparater til billigere synonympræparater. Der tilskyndes herved til øget priskonkurrence. Ordningen påregnes ikke at påføre patienterne væsentlige merudgifter.

I forbindelse med disse ændringer er det regeringens hensigt at lade tilskuddet til antibiotika m.fl. bortfalde.

[Sundhedsministeren]

Den besparelse, der vil blive hjemtaget over statstilskuddet til amtskommunerne, udgør mellem 780 og 820 mio. kr. på årsbasis.

Patienter, der belastes af store udgifter til medicin, har mulighed for at opnå yderligere tilskud fra kommunerne til betaling af patientens egenandel. Kommunerne kan i henhold til lov om social pension yde tilskud til medicin til særligt vanskeligt stillede pensionister. Der kan endvidere ydes medicinbistandslovens § 46 til patienter, der ikke har midler til at afholde udgifterne selv. Efter bistandslovens § 48 dækker kommunen udgifterne til medicin for voksne personer med et vidtgående fysisk eller psykisk handicap. For fysisk og psykisk handicappede børns vedkommende dækkes medicinudgifterne i et videre omfang end for voksne handicappedes vedkommende. Endelig kan kronisk syge uanset indkomst/formueforhold i henhold til bistandslovens § 58 få dækket den del af deres egenudgifter til tilskudsberettiget medicin, der overstiger 500 kr. pr. måned.

Med henblik på at imødegå, at disse grupper berøres i væsentligt omfang af ændringer, forudsættes en del af den samlede besparelse anvendt til sociale kompensationer i form af øget bloktilskud og øget refusion til dækning af kommunernes forventede merudgifter som følge af ændringen.

Forslaget medfører endvidere, at Sygesikrings Forhandlingsudvalg repræsenteres i Medicintilskudsnævnet, der er et rådgivende organ for Sundhedsstyrelsen i spørgsmål om medicintilskud. Ændringen betyder, at sygesikringen får mulighed for at påvirke administrationen af medicintilskudsreglerne og dermed også for at påvirke medicinudgifterne. Endvidere vil de samfundsøkonomiske overvejelser bag beslutningerne kunne forstærkes ved tilførsel af et medlem af sygesikringen.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 129

1) Til justitsministeren af:

Gade (SF):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med almindelige retsprincipper, at spørgsmål om strafansvar i bekendtgørelse nr. 507 af 24. august 1988 kan gøres til et forhandlingsspørgsmål mellem Fiskerikontrollen og fiskeriets interesseorganisationer?«

Skriftlig begrundelse

På baggrund af den fungerende fiskeriministers besvarelse i Folketingets spørgetid den 12. oktober 1988 af spørgsmål vedrørende bekendtgørelse nr. 507 af 24. august 1988 (nr. S 43) samt af spørgsmålet om lokale forhandlinger på baggrund af denne bekendtgørelse ønsker spørgeren en vurdering fra justitsministeren af indholdet i § 33 i bekendtgørelse nr. 507.

Gade (SF):

Spørgsmålet har en forhistorie. § 33 i bekendtgørelsen om regulering af visse fiskerier bliver et bestemt sted her i landet som oplyst i Landt Rundt brugt til forhandlinger, tilsyneladende på baggrund af et tilbud fra de lokale fiskeriforeninger om, at man vil holde op med ulovligheder mod til gengæld at få lempet den kontrol, som står i stk. 1. Det vil sige, at det kan se ud, som om der er udstedt en bekendtgørelse, hvis første stykke strammer, og hvis andet stykke giver mulighed for forhandlinger, der i realiteten nedbryder det første stykke og dermed gør hele spørgsmålet – et spørgsmål, der er strafansvarsdiskussioner i – til et forhandlingsobjekt.

Det ønsker jeg justitsministerens svar på.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg skal først og fremmest svare på det, hr. Gade har spurgt mig om, og som jeg er nødt til at læse op.

Hr. Gade spørger: »Finder ministeren det i overensstemmelse med almindelige retsprincipper, at spørgsmål om strafansvar i bekendtgørelse nr. 507 af 24. august 1988 kan gøres til et forhandlingsspørgsmål mellem Fiskerikontrollen og fiskeriets interesseorganisationer?«

Svaret er et klart, ubetinget nej. Selvfølgelig skal organisationer ikke blandes ind i spørgsmål om strafansvar.

Men det, hr. Gade nu nævnte, er jo også noget ganske andet. Det er spørgsmålet om, hvor-

[Justitsministeren]

vidt den anmeldelsespligt, der er i bekendtgørelsens stk. 1, under alle omstændigheder skal fastholdes. Det skal den ikke. For i stk. 2 står der, at Fiskerikontrollen af egen drift eller efter aftale med fiskeriforeningerne kan lempe eller ophæve de særlige kontrolkrav.

Bestemmelsen bemyndiger således Fiskerikontrollen til at ophæve den af fiskeriministeren fastsatte regel om anmeldelsespligt. Og så er det jo klart, at en eventuel ophævelse af selve anmeldelsespligten bevirker, at manglende indgivelse af anmeldelse bliver straffri.

Jeg skal i øvrigt tilføje, at en delegering til en underordnet myndighed til at fastsætte, ændre, evt. ophæve de af en minister fastsatte regler ikke er i strid med almindelige retsprincipper og i praksis forekommer både med og uden lov-hjemmel.

Altså kan der ikke være tale om, at nogen skal blandes ind i strafansvaret. Hvis Fiskerikontrollen konstaterer noget sådant, skal det selvfølgelig gå videre til politiet. Men hvad angår anmeldelsen, er der den fritagelse, der er nævnt i stk. 2.

Gade (SF):

Jeg er glad for, at justitsministeren så klart fremhæver, at man naturligvis ikke kan forhandle spørgsmål, der vedrører strafansvar, med myndigheder og organisation. Men når jeg indledte spørgsmålet med at nævne en konkret sag, er det, fordi det er den konkrete sag, der har udløst hele denne diskussion. Og i den konkrete sag må man konstatere, at fiskeriministeren har viden om, at man forhandler, og at fiskeriministeren ikke på noget tidspunkt i denne sag, heller ikke da den blev rejst her i folketingsalen, har taget afstand fra udtalelserne om, på hvilket grundlag der forhandles lokalt. Der forhandles altså lokalt ifølge oplysninger i medierne, her Landt Rundt, på det grundlag, at de lokale fiskeriforeninger har tilbudt at ophøre med en ulovlighed mod til gengæld ikke at blive kontrolleret.

Jeg synes, at justitsministeren melder sig ud af den virkelighed, jeg spørger i, ved at svare så formelt på spørgsmålet, og derfor vil jeg spørge ham, om han vil tage en drøftelse med fiskeriministeren om den paragraf, som tilsyneladende ude i virkeligheden bliver brugt til noget, som ligger milevidt fra det, justitsministeren mener den skal bruges til.

Leif Hermann (SF):

Jeg synes også, ministerens besvarelse af hr. Gades spørgsmål forekom lovlig formel. Vil ministeren ikke give mig ret i, at det måske i grunden kommer ud på ét, hvorvidt man enten direkte siger, at her foreligger der ikke noget strafansvar, eller man går ind i en forhandling med den pågældende organisation om kontrolvirksomheden på en sådan måde, at spørgsmålet om aktualisering af et strafansvar faktisk ikke bliver en realitet?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Til hr. Leif Hermann vil jeg gerne sige, at jeg ikke mener, mit svar er formelt, det er i allerhøjeste grad reelt, men det, det drejer sig om her, er, at man ved bekendtgørelsen fritager for den anmeldelsespligt, der er i almindelighed, og det er ikke usædvanligt, at man sådan kan delegerer til en myndighed at se væk fra en pligt, der i øvrigt foreligger.

Jeg kan henvise til Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 660 af 24. september 1986 om asbest, og jeg kan også henvise til, at arbejdsmiljølovens § 73 indeholder en sådan mulighed, og endelig kan fiskeriministeren ifølge § 10 i lov nr. 806 af 2. december 1986 om regulering af fiskeriet bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse eller anden institution til at udøve de beføjelser, der i loven eller regler udstedt i medfør af loven er tillagt ministeren. Det er altså en delegering til at se væk fra en pligt.

Den konkrete sag, hr. Gade henviser til, vil jeg gerne se i en sådan fremstillingsform, at jeg kan svare på den. Jeg kan f.eks. foreslå hr. Gade at stille et skriftligt spørgsmål til mig, som jeg så skal besvare. I øvrigt kan jeg love, at jeg også ved den lejlighed meget gerne vil tale med fiskeriministeren.

Gade (SF):

Jeg vil på ministerens opfordring stille et opfølgende spørgsmål i sagen og i øvrigt kun gøre den bemærkning, at jeg er lidt ked af, at vi, når virkeligheden er, som den er i denne sag, kun får det formelle svar, ligesom jeg er ked af, at justitsministeren tilsyneladende ikke synes, det havde været mere betryggende, at § 33, stk. 2, ikke fandtes. Men jeg må jo stille mig tilfreds med det svar, jeg har fået indtil nu.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg mener, at jeg har svaret på det spørgsmål, der er stillet, men så stiller hr. Gade mig her et spørgsmål om en konkret sag i forbindelse med en fremstilling, om hvilken jeg ikke på stedet kan vide, om den er korrekt eller mangelfuld eller der kan siges andet om den, hvorfor jeg beder om at få denne fremstilling og lover at svare, når det er sket.

Skulle vi så ikke være tilfredse begge to?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 117

2) Til *justitsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med de forhold, der bør herske i en retsstat, at et konservativt folketingsmedlem, der er ansat i det danske forsvar, truer potentielle indbrudstyve med, at hans ejendom beskyttes – ikke af danske myndigheder, men med fragmentationsbombefælder, formentlig hjemtaget fra tjeneste i forsvaret?«

Skriftlig begrundelse

Dagbladet Det fri Aktuelt oplyser den 26. oktober 1988, at det konservative folketingsmedlem major Helge Adam Møller under en igangværende udlandsrejse har indtalt den besked på sin telefonsvarer, at døre og vinduer i hans hus er forsynet med sprænglegemer af samme type som de fragmentationsbomber, USA i sin tid anvendte i Vietnam.

Det forekommer spørgeren, at en sådan fremgangsmåde er helt i modstrid med de tilstande, der bør herske i en retsstat, og at især et folketingsmedlem, der er ansat i det danske forsvar, har et ansvar for ikke at lægge op til ulovligheder og selvtægt med anvendelse af forsvarrets våben.

Hvis Helge Adam Møllers bombetrusler blot er en art spøg, forekommer den ikke at være hverken særlig klædelig eller et godt eksempel for andre borgere eller ansatte i forsvaret, der omgås forskellige slags våben.

Pelle Voigt (SF):

I 1962 satte firmaet Fona på sine vinduer rundt omkring i byen et stort skilt, hvor der

stod, at en indbrudstyv, som prøvede at knuse deres ruder, ville få et stød på 5.000 V, og blev i den anledning af politiet og af danske myndigheder beordret til at fjerne den slags trusler over for potentielle indbrudstyve.

Vi har også flere fortilfælde for, at enkeltpersoner eller firmaer har forsøgt at beskytte deres ejendom efter lukketid eller i deres fravær med mere eller mindre besynderlige metoder. Det er noget, som myndighederne og lovgivningsmagten altid har været ganske opmærksomme på at standse.

Derfor synes jeg, at det måtte vække nogen forbløffelse, da man læste om et konservativt folketingsmedlems foranstaltninger i Det fri Aktuelt torsdag den 27. oktober, og jeg har derfor stillet spørgsmålet til justitsministeren.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Spørgsmålet drejer sig om noget, der er sagt i en telefon, og jeg vil gerne sige generelt, at hverken jeg eller politiet i almindelighed blander os i, hvad folk siger i en telefon – heller ikke i en telefonsvarer. Det vil vi gerne overlade til dem selv – vi synes, vi ville få lidt for travlt, hvis vi skulle blande os i det.

Nu forstår jeg på spørgsmålets udformning, at det pågældende folketingsmedlem har sagt noget, han mente kunne forskrække tyve. Jeg kan deraf konstatere, at det pågældende folketingsmedlem ikke har meget kendskab til tyve. Med mit eget kendskab til indbrudstyve – og det er ret vidtgående – vil jeg gerne sige, at den slags lader de sig i hvert fald ikke forskrække af. Og jeg vil gerne tilføje til alle i salen, der ikke bryder sig om at få indbrud, at Det Kriminalpræventive Råd har nogle langt bedre anvisninger på, hvordan man skal undgå tyve.

Nu forstår jeg, at hr. Pelle Voigt, da han har hørt om, hvad der er blevet sagt, er blevet noget forskrækket – hvad jeg altså ikke tror tyvene bliver – og hvis andre skulle blive lige så forskrækkede over det, der er blevet sagt dér, kan de selvfølgelig gå til politiet i Næstved og sige: Jeg er blevet så forskrækket, at jeg gerne vil have, at I nu gør noget ved den sag.

Pelle Voigt (SF):

Der er sikkert ikke noget at være forskrækket over. Man kunne håbe, allerede da man i aviserne læste om dette her, at der var tale om en art spøg, om end det ikke er nogen særlig mor-

[Pelle Voigt]

som spøg – i betragtning af, at der jo her kan gives et eksempel til efterfølgelse for mindre humoristiske og mere alvorligt tænkende borgere, som måske også er i besiddelse af våben af den ene eller den anden art – forhåbentlig dog ikke fragmentationsbomber.

Men jeg forstår af Berlingske Tidende den 28. oktober, at meddelelsen på telefonsvareren slet ikke er indtalt for at bortskræmme tyve, sådan som ministeren var inde på, men derimod er en spøg over for det pågældende folketingsmedlems venner, og det var, synes jeg, meget svært at forestille sig, da jeg stillede spørgsmålet. Jeg var helt klart af den holdning, som justitsministeren har givet udtryk for her, men det må simpelt hen skyldes, at jeg kommer fra et sted, hvor det ikke er almindeligt i omgangskredsen, at ens venner kravler ind ad døre og vinduer, når man er på udlandsrejse.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg forstår nu, at hvis politiet skal tage sig af det, mener hr. Pelle Voigt, at de pågældende skal gå hen og sige: Kan I ikke gøre noget ved den mand, for han har lavet en spøg, som jeg ikke synes om. Det skulle være grundlaget for anmeldelsen. Nu er det jo ikke mig, der skal tage stilling til det, men politimesteren i Næstved, og så må vi se, hvad han får ud af det, hvis der kommer en sådan anmeldelse. Jeg forstår, at den i hvert fald ikke kommer fra hr. Pelle Voigt – i forbindelse med troen på, at der skulle være en bombe. Så nu kan hr. Pelle Voigt og jeg forene os i en fælles tro på, at der ikke var nogen bomber, og da vi ikke særlig godt kan lide bomber, er vi glade for det.

Ole Espersen (S):

Jeg er enig med justitsministeren i, at man ikke skal tage denne sag for alvorligt og næppe heller ulejlige politiet med den. Mon man ikke kunne konkludere – og det vil jeg gerne spørge ministeren om – at man ikke skal tage det så højtideligt, hvad hr. Helge Adam Møller siger i telefonen?

Pelle Voigt (SF):

Jeg føler mig, som ministeren var inde på, bestemt ikke foranlediget til at rejse nogen anmeldelse, da jeg slet ikke er truet. Jeg hverken er indbrudstøv eller hører til den omgangskreds, som kunne finde på at kravle ind ad vinduerne, når hr. Helge Adam Møller er ude at rejse.

Men jeg synes, det er vigtigt at få fastslået over for andre ansatte i forsvaret og over for privatpersoner i det hele taget, at en sådan fremgangsmåde, hvis den blev taget i brug i fuldt alvor, naturligvis ikke er lovlig. Og det kunne være den seriøse hensigt bag dette spørgsmål.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er da klart, at hvis der var noget om det hele – hvad der altså ikke er – ville det være noget, der ikke kunne accepteres. Jeg tror slet ikke, vi behøver at drøfte nærmere, at man selvfølgelig ikke må gå rundt og anbringe bomber i sit hus, men det er der nok heller ingen der tænker på at gøre.

Til hr. Ole Espersen skal jeg blot sige, at jeg altså kan konstatere, at hr. Ole Espersen ikke tager så højtideligt, hvad hr. Helge Adam Møller siger, men det har hr. Ole Espersen vel egentlig aldrig gjort.

For mit eget vedkommende vil jeg bare sige, at det eneste, man kan konstatere, er, at hr. Helge Adam Møller i denne sag har handlet med noget, man vist kan kalde utjenlige midler, hvis det drejer sig om indbrudstøve, og det er jo kolossalt straffrit, når det er utjenlige midler.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om justitsministeren kan tilslutte sig Piet Heins gruk fra 1940, hvor Piet Hein siger: »Den, som kun ta'r spøg for spøg og alvor kun alvorligt, han og hun har faktisk fattet begge dele dårligt.«

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, det kan jeg godt, men jeg bruger det aldrig selv, for så tror folk, at det er et citat fra hr. Glistrup, og det bryder jeg mig ikke om, for han snakker altid om det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 116

3) Til *forsvarsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Er det tilladt ansatte i det danske forsvar at anvende deres eller forsvarets materiel til indbrudssikring eller trusler mod indbrudstøve eller andre mulige lovovertrædere?«

[Pelle Voigt]

Skriftlig begrundelse

Det konservative folketingsmedlem major Helge Adam Møller har ifølge Det fri Aktuelt den 26. oktober 1988 under en udlandsrejse overladt forsvaret af sit hjem til en række bombefælder af den type fragmentationsbomber, som USA i sin tid anvendte i Vietnam. Ved at læse artiklen kan man få det indtryk, at bomberne tilhører Forsvarets Jægerkorps.

Det forekommer spørgeren helt i strid med både sund fornuft og gældende regler og bestemmelser, at forsvarets materiel anvendes på den måde.

Selv hvis der fra Helge Adam Møllers side skulle være tale om en art spøg, forekommer den at være af en art, som ikke er noget videre godt eksempel for majorens underordnede og kolleger i forsvaret.

Forsvarsministeren (Enggaard):

I anledning af hr. Pelle Voigts spørgsmål kan jeg i det hele henvise til Justitsministeriets besvarelse af det foregående spørgsmål. Jeg kan i øvrigt oplyse, at forsvarets våben og ammunition ikke må anvendes til personlige, civile gøremål.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, at den konkrete sag er belyst på en passende måde. Men dette spørgsmål er principielt: Det drejer sig også om de våben, folk har liggende hjemme, hvis de f.eks. er medlemmer af hjemneværnet, eller af andre grunde.

Med udgangspunkt i den konkrete sag vil jeg gerne stille forsvarsministeren det spørgsmål, dels hvad i himlens navn det danske jægerkorps skal med fragmentationsbomber, altså om det virkelig er rigtigt, at man er forsynet med den slags våben, der, så vidt jeg ved, er konventionsbelagte og ikke er særlig populære i det internationale traktatmiljø, dels om det under nogen omstændigheder kunne tænkes, at en ansat i forsvaret kunne tage den slags våben med hjem fra sit arbejde og anvende dem eller ikke anvende dem til det ene eller det andet formål.

Mogens Elvensø (FP):

Det er efterhånden sådan, at har man et hus eller et hjem, må man ikke gøre noget for at beskytte sig selv. Der er lovgivning om, at man ik-

ke må sætte alarmapparater op, der lyder sådan, at naboen kan blive vækket. Det bliver snart sådan, at man ikke engang må sætte en lås i sin dør for at beskytte sin egen ejendom.

Jeg synes derfor, at de to spørgsmål, der er stillet af SF, er spild af Folketingets tid. Det, vi skal gøre, er selvfølgelig med alle mulige midler at sikre vort hjem mod, at indbrudstyre kan komme ind i dem.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Når man går ind i spørgedebatten, skal man gerne selv have et spørgsmål, og jeg lagde ikke mærke til, at der var noget spørgsmål.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Hr. Pelle Voigt stiller et yderligere spørgsmål med hensyn til det materiel, som har været nævnt i dagpressens omtale af det spørgsmål, vi lige har færdigbehandlet. Han spørger, om det er tænkeligt, at forsvarets materiel af den art ville kunne tages med hjem af mandskab – sådan opfattede jeg spørgsmålet – og dertil må jeg sige, at det anser jeg for aldeles utænkeligt.

Hr. Mogens Elvensøs bemærkninger giver mig kun anledning til at sige, at der findes mange gode måder, man kan beskytte sit hjem på imod de risici, som vi her taler om. Jeg kan kun sige for mit eget vedkommende, at vi i vores familie har to gravhunde – to unge tæver – som er både livlige og årvågne, og det har til nu været en god løsning på problemet.

Pelle Voigt (SF):

Nu bekræftede forsvarsministeren jo indirekte, at der i det danske forsvar faktisk findes sådant materiel, altså at man har fragmentationsbomber i sine lagre. Hvordan forholder det sig til de internationale konventioner, Danmark har undertegnet, og hvad i himlens navn forestiller man sig at jægerkorpset skal bruge sådan nogle til?

Forsvarsministeren (Enggaard):

Det tillægsspørgsmål, som hr. Pelle Voigt stiller her, har jeg ingen forudsætning for at besvare på stående fod, idet det jo ikke har været anmeldt i forbindelse med det spørgsmål, hr. Pelle Voigt har stillet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 130

4) Til forsvarsministeren af:

Jens Thoft (SF):

»Hvad er årsagen til, at den danske regering ikke støttede Belgien i NATO's atomplanlægningsgruppe i torsdags, og hvorledes er den praktiske danske støtte til modernisering af NATO's korrtrækkende atomvåben i overensstemmelse med vedtagne dagsordener i Folketinget?«

Jens Thoft (SF):

Det er bedrøveligt, at regeringen overtræder Folketingets gentagne gange vedtagne dagsordener om, at der ikke uden Folketingets forudgående godkendelse gives tilslutning til opstilling af nye eller moderniserede atomvåben i NATO-regi, og at man skal støtte alle bestræbelser for at undgå enhver udstationering af sådanne atomvåben. Jeg vil gerne henvise til Folketingets dagsorden af 14. november 1985, bekræftet den 30. april 1987 og igen bekræftet den 18. februar 1988.

I torsdags stod Belgien i NATO's atomplanlægningsgruppe ene med sin modstand mod det, som i NATO-regi er blevet kaldt up to date-føring – det er det, vi andre kalder modernisering – af en række kortdistanceatomvåben, og jeg mener, vi har krav på en forklaring fra regeringen på, hvad årsagen er til, at denne regering, som har radikal deltagelse, ikke støttede Belgien ved denne lejlighed.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg tror, at hr. Jens Thoft har stillet sit spørgsmål på et lidt skævt grundlag, og det kommer jeg tilbage til.

Der var ikke på NPG-mødet i Holland i sidste uge lagt op til beslutninger om modernisering af NATO's korrtrækkende atomvåben. Der blev da heller ikke under mødet truffet beslutninger af denne art eller fremsat forslag om det.

Der var tværtimod almindelig enighed om, at drøftelserne på mødet under ingen omstændigheder kunne være præjudicerende for eventuelle senere beslutninger, og det er faktisk også det, der fremgår af kommunikøet.

Det er ikke kutyme at kommentere andre landes holdninger under lukkede møder, men jeg kan sige så meget som, at den opfattelse af mødet, som jeg lige har redegjort for, deles af

alle, altså også af Belgien. Allerede af den grund har der ikke været anledning til, at den danske regering specielt skulle støtte Belgien.

Men hr. Jens Thoft er selvfølgelig i nogen grad undskyldt for, at hans spørgsmål er stillet på en forkert baggrund, for da han stillede sit spørgsmål, var mødets kommuniké jo endnu ikke kendt – alene af den grund, at mødet ikke var afsluttet.

Jeg vil gerne i anledning af spørgsmålet understrege, at regeringens holdning til disse spørgsmål ikke vil blive fastlagt på grundlag af arbejdet i NPG alene. Men spørgsmålet må, hvis det bliver aktuelt, ses i en bredere politisk sammenhæng, herunder hensynet til alliancens målsætning for våbenkontrol og nedrustning. Denne sammenhæng mellem modernisering og våbenkontrol fremgår ligeledes af kommunikøet og er et synspunkt, som alle de deltagende lande er enige om.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han ét eneste sekund er i tvivl om, at det er den officielle Danmarks holdning, Folketingets holdning og regeringens holdning, at man skal gå imod en sådan modernisering.

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne i forbindelse med omtalen af dette møde i NATO's atomare planlægningsgruppe spørge, om forsvarsministeren mener, det er i overensstemmelse med beslutninger i det danske Folketing, når man i kommunikøet giver udtryk for, at atomvåben i den fremtid, vi kan overskue, skal udgøre en væsentlig del af NATO's afskrækkelsesstrategi.

Jens Thoft (SF):

Jeg må indrømme, at jeg ikke blev mindre ophidset, da jeg så kommunikøet. Det siges her – jeg har en anden oversættelse end hr. Ole Espersens, og jeg skal tillade mig at citere den oversættelse, jeg har:

»I denne sammenhæng har vi gennemgået et antal atomvåbenrelaterede emner og er enedes om, at i en forudsigelig fremtid har NATO behov for en atomstyrke, der dækker hele spektret, indeholdende våben af forskellige typer og rækkevidde med overlevelsesevne og operationel fleksibilitet, og som tager højde for både truslens størrelse og dens kvalitet. Vi har også

[Jens Thoft]

modtaget rapporter om fremskridt, som er sket med henblik på at justere strukturen i alliancens atomstyrker.«

Dette her handler om, at der nu er indgået en aftale om, at atomstyrker med en rækkevidde på over 500 km skal fjernes som følge af INF-aftalen, og NATO-generalerne er panikslagne over, at vi ikke har nogen, der rækker 499³/₄ km, og at de gamle Lanceraketter, som er dem, der skal fornyes, »kun« rækker 120 km.

Men Folketingets dagsordener, som jeg har henvist til tidligere, modsætter sig kategorisk denne modernisering, up to date-føring, eller hvad man nu kalder det af sprogligt svindel og bedrag for at snyde Folketinget. Og alligevel er man altså enedes om, at NATO's atomvåben skal dække hele spektret af våben, herunder også våben med forskellig rækkevidde. NATO's styrker gør det som bekendt ikke i dag – deri må nødvendigvis ligge den modernisering, som Folketinget har taget afstand fra.

Jeg vil derfor gerne spørge: Hvordan agter regeringen fremover at tilgodese de dagsordener, som Folketinget har vedtaget, når man er til møde i NPG? For på NPG-mødet forleden er det altså ikke sket.

Det fremgår også klart af kommunikøet, at den græske regering ikke syntes så godt om kommunikøet og derfor tog forbehold over for kommunikøet i det interne referat.

Endelig vil jeg gerne spørge, hvad der er årsagen til, at regeringen erklærer sig enig, når det, man erklærer sig enig i, er et indhold, som er i modstrid med de tre tidligere nævnte dagsordener.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Det var jo mange spørgsmål på én gang i denne sammenhæng. Jeg tror, at hverken hr. Pelle Voigt, hr. Ole Espersen eller hr. Jens Thoft behøver at være i tvivl om, at disse spørgsmål med hensyn til de kortrækkende nukleare våben og deres placering, moderniseringsplanerne og sammenhængen med nedrustningsplanerne vil blive håndteret med al den omhu fra regeringens side, som de fortjener. Ingen bør være i tvivl om, at der vil være megen agtpågivenhed over for de synspunkter, som vil blive fremsat og er fremsat i Folketinget også i forhold til det forløb, der forestår.

Jeg kan gentage, hvad jeg sagde i mit første svar, nemlig at der ikke i forbindelse med det

afholdte møde i Holland er truffet nogen beslutninger. Allerede derfor var det også ulogisk, når det af debatten fremtrådte, som om Belgien havde taget forbehold, for der var ikke noget at tage forbehold over for, og derfor satte Belgien heller ikke nogen fodnote eller tog noget forbehold over for det kommuniké, som er kendt.

Ole Espersen (S):

Jeg har ikke nogen dansk oversættelse af kommunikøet, men jeg vil gerne spørge ministeren, om han vil bestride, at essensen i kommunikøet og det, som den danske regering har givet sin tilslutning til, er, som jeg sagde, at atomvåben i den fremtid, vi kan overskue, skal udgøre en væsentlig del af NATO's afskrækkelsesstrategi. Er det ikke essensen? Og er det ikke korrekt, at i og med at man er med til at udsende kommunikøet, har man også erklæret sig enig i dets indhold, som er det, som jeg har nævnt her?

Pelle Voigt (SF):

Vi fik nogle ord om omhu, agtpågivenhed og andre ting, som ikke havde noget som helst at gøre med i hvert fald det spørgsmål, som jeg har stillet. Derfor vil jeg godt gentage det: Er ministeren et sekund i tvivl om, at de her omtalte moderniseringsplaner strider imod Danmarks officielle atomvåbenpolitik, sådan som den er fastlagt i Folketinget, og sådan som den er regeringens politik?

Jens Thoft (SF):

Jeg synes ikke, der skal være nogen tvivl. Vi må spørge regeringen, om den er enig eller uenig i den erklæring, som er udsendt af NATO's atomplanlægningsgruppe, og hvori det hedder, at regeringen er enig i, at i en forudsigelig fremtid har NATO behov for osv. Jeg citerede det før.

Jeg vil også godt følge spørgsmålet op med et spørgsmål om, hvorvidt den dagsorden, som Folketinget vedtog den 11. november 1986, og som pålagde regeringen at tage initiativ til ned-sættelse af en arbejdsgruppe med henblik på ophævelse af førstebudsstrategien, er efterlevet. Er denne arbejdsgruppe blevet nedsat?

Forsvarsministeren (Enggaard):

Hr. Ole Espersen forsøger at uddrage essensen af et kommuniké, og jeg vil da henvise til

[Forsvarsministeren]

pkt. 6 i kommunikøet, som hr. Ole Espersen utvivlsomt er i besiddelse af. Det fastslås udtrykkeligt i dette punkt, at ingen beslutninger er påkrævede nu ved gennemførelsen af særlige forholdsregler. Vi vil derfor fortsætte med at overveje sikkerhedsspørgsmålene i sammenhæng med Montebelloarbejdet og i overensstemmelse med den fortsatte udvikling af vores integrerede koncept for sikkerhed og våbenkontrol. Og der er en central ting: Som jeg sagde i mit svar, er spørgsmålet om sammenhængen, den politiske sammenhæng, mellem disse overvejelser om våbenkontrol understreget igen og igen af deltagerne i mødet, så hr. Ole Espersen og andre behøver ikke at være bekymrede med hensyn til, om ånd og mening i de overvejelser, som finder sted her og under det møde, som er afviklet, er i overensstemmelse med de danske synspunkter.

Med hensyn til, om en konkret arbejdsgruppe skulle være nedsat, må jeg sige, at det har jeg ikke mulighed for at besvare i øjeblikket; jeg har ikke haft mulighed for at stille mig ind på den tankegang, som spørgeren her har udviklet. Jeg beklager, hvis spørgeren derfor må savne et svar på sit spørgsmål.

Jens Thoft (SF):

Vi fik stadig ikke noget svar på hr. Pelle Voigts spørgsmål: Er regeringen i tvivl om, hvordan den danske regerings holdning bør være, når man ser på de dagsordener, der er vedtaget, eller er regeringen ikke i tvivl? Vi fik heller ikke svar på, om regeringen var enig i NATO-kommunikøet, hvori det hævdes, at der i en forudsigelig fremtid må anses at være behov for atomstyrker.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Regeringen vil tage stilling til disse spørgsmål, efterhånden som de måtte opstå, og ikke ud fra en teoretisk betragtning om, hvad der kunne opstå.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 100

5) Til udenrigsministeren af:

Duetoft (CD):

»Hvordan vil udenrigsministeren sikre politisk ytringsfrihed i Danmark, når man afviser

udenlandske statsborgeres indrejse i Danmark med den begrundelse, at de skal deltage i konferencer eller politiske aktiviteter?«

Skriftlig begrundelse

I pressemeddelelse fra Udenrigsministeriet, dateret 17. januar 1986, angives det, at Danmark vil afvise sydafrikanske borgeres indrejse, såfremt de pågældende ikke er klare modstandere af apartheid eller de pågældende skal deltage i politiske aktiviteter, herunder konferencer. En Sydafrikahøring med deltagelse af såvel hvide som sorte modstandere af apartheid er netop flyttet til Flensborg, fordi de danske myndigheder nægtede de pågældende indrejse efter de citerede regler. Dette er et angreb på danskeres muligheder for at få informationer – og sættes helt specielt i relief af, at de pågældende er klare modstandere af apartheid, men måske nok har en mere nuanceret holdning til økonomisk boykot end f.eks. den danske regering. Spørgeren ønsker ministerens svar, fordi den valgte praksis efter hans mening kan føre til en politisk selektion, der også rammer folk, der har samme politiske mål som såvel spørgeren som ministeren, men som blot har valgt nogle andre praktiske midler for at nå dette mål.

Duetoft (CD):

I sidste weekend var der den besynderlige situation, at flere medlemmer af dette Ting var nødt til at tage til Vesttyskland for at få informationer om ting, som de ville komme til at tage stilling til her i Tinget.

Grunden til, at rejsen til Vesttyskland var nødvendig, var, at de danske myndigheder havde nægtet flere deltagere i en konference indrejse, og derfor var det nødvendigt at flytte konferencen til Vesttyskland.

Nu har vi jo altid pralet af, at Danmark er et demokrati og et frit samfund, og en del af dette frie samfund er vel retten til at få informationer og derefter selv træffe beslutning om, hvad der er rigtigt og forkert her i verden. Jeg vil godt sige, at dette spørgsmål ikke drejer sig om forholdene i Sydafrika, men om, hvad Sydafrikadebatten har gjort ved den danske frihed og det danske system, og jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, hvordan han på én gang vil sikre dansk informationsfrihed og samtidig lade en administration køre videre, der forhindrer

[Duetoft]

mennesker i at rejse ind på grund af deres politiske synspunkter.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er korrekt, som fremstillet af hr. Duetoft, at en række sydafrikanere, der skulle deltage i et seminar, der var arrangeret af Dansk-Sydafrikansk Selskab, blev nægtet visum, og når det skete, var det, fordi det, som reglerne er, ikke var muligt for Udenrigsministeriet at give dem visum.

Det er sådan, at grundlaget for Udenrigsministeriets behandling af visumansøgninger fra sydafrikanske statsborgere er de såkaldte fællesnordiske retningslinjer, der bygger på det nordiske handlingsprogram imod apartheid, og ifølge disse retningslinjer skal vi afslå visum bl.a. til, som der står: »deltagere i møder, konferencer, kongresser og lignende arrangementer, medmindre mødet arrangeres af eller for mellemstatslige organisationer, hvor universalitetsprincippet bør gælde.«

Der står videre i disse regler, at der dog kan udstedes visum til personer, der klart fremstår som modstandere af apartheid. Man skal altså i hvert enkelt tilfælde afgøre, om der er tale om personer, der kan betegnes som klare modstandere af apartheid, og når man skal gøre det, er det ansøgerens eventuelle tilknytning til en af de mange antiapartheidorganisationer, der har fået forbud mod politisk aktivitet i Sydafrika, som er afgørende.

Når der ikke gives visum til sydafrikanere, der måske siger, at de er modstandere af apartheid, men som samtidig støtter den sydafrikanske regerings såkaldte reformpolitik og i øvrigt vender sig imod sanktions- og boykotpolitikken, er det jo en følge af den holdning, som der i øvrigt er bred politisk enighed om i de nordiske lande: at apartheid ikke er noget, man kan reformere, det er noget, som man kun kan afskaffe.

Men så vil jeg gerne sige vedrørende den diskussion, der i øvrigt er opstået, og ikke mindst i forbindelse med den interesse, der har været fra Folketingets partiers side for at komme til Sydafrika og ved selvsyn indhente informationer, at det da meget vel kan være et spørgsmål, om vi ikke bør se på de erfaringer, der er draget med de nordiske visumretningslinjer. Jeg tolker i hvert fald interessen fra Folketingets partier for at etablere en dialog som et ønske om, at

man skal prøve at kigge nærmere på de nævnte regler, selvfølgelig uden at det på nogen som helst måde skal ændre vores politik over for apartheidregimet.

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for svaret og navnlig den sidste del, der jo tyder på, at vi måske kan se frem til, at de mest tåbelige dele af boykot- og sanktionslovgivningen, de ting, der skader mere i Danmark end i Sydafrika, kan blive fjernet.

Jeg vil dog gerne have lov til at spørge udenrigsministeren: Er det virkelig dansk politik, at man skal være for vold for at være imod apartheid? Altså: Er det virkelig dansk politik, at ANC er den eneste antiapartheidorganisation, som vi her i det lille, fredelige Danmark vil acceptere?

En af deltagerne i den pågældende konference kom fra zuluernes bevægelse Inkhata, der er den største sorte organiserede bevægelse i Sydafrika med over 1 million tilhængere. Jeg vil godt spørge, om ikke udenrigsministeren vil bekræfte, at med Buthelezi spidsen har denne organisation klart erklæret sig imod apartheid, klart arbejdet ikke for en reformering af systemet, men for en fjernelse af systemet, klart arbejdet for en frigivelse af Mandela og klart gjort, hvad den kunne for at presse regeringen til totalt at ændre det sydafrikanske system, vel at mærke via fredelige midler, for den er nemlig en udløber af den oprindelige ANC-bevægelse og ikke voldens ANC. Vil udenrigsministeren ikke godt her bekræfte, at denne organisation har disse mål?

Og så det andet spørgsmål: Mener udenrigsministeren virkelig, at man skal gå ind for vold for i nordiske regeringers øjne at være sande apartheidmodstandere?

Mogens Elvensø (FP):

Jeg var den folketingsmand, der deltog i panelet på det seminar, som tre apartheidmodstandere ville holde her i Danmark, men som de måtte holde i Kruså på grund af dette mærkelige standpunkt hos udenrigsministeren. Mit spørgsmål skal så være: Kan jeg nu risikere repressalier og inddragelse af pas, fordi jeg har været nede at tale med nogle apartheidmodstandere syd for grænsen?

Pelle Voigt (SF):

Nu forstår jeg, at hr. Duetofts forargelse ikke gælder det afslag, som den sydafrikanske republik gav 6 danske folketingsmedlemmer, der forsøgte at få et visum for at komme ind og se på forholdene i Sydafrika, måske bl.a. med henblik på at diskutere disse forhold. Det synes jeg er interessant, og det vil jeg godt høre ministerens mening om.

Dernæst vil jeg gerne spørge ministeren, om hr. Duetoft eller andre repræsentanter for CD interesserede sig for denne sag, dengang Centrum-Demokraterne sad i regering. Det forekommer mig, at der dengang var rige muligheder for at rejse dette spørgsmål inden for regeringens rammer. Er det noget, CD pludselig har fundet på nu, eller har Danmarks politik på dette punkt ændret sig radikalt, siden CD trådte ud af regeringen?

Bjørn Elmquist (V):

Som et af de folketingsmedlemmer, der søgte om visum til Sydafrika, vil jeg også godt stille et supplerende spørgsmål til udenrigsministeren.

Jeg kan for det første bekræfte det, som måske svæver over vandene: at der i adskillige partier og i hvert fald i mit eget var interesse for at søge at bringe en dialog med Sydafrika og sydfrikanere ind i en ny fase, og det kunne måske have været opnået, hvis vi havde fået visum til Sydafrika.

Nogle har angrebet os og andre for en slags dobbeltmoral og sagt: Hvordan kan i søge og forvente at få sådan et visum, hvis samtidig Danmark siger nej til ansøgninger fra sydafrikanere? Derfor vil jeg godt spørge udenrigsministeren, om han vil prøve at tage anledning af den lidt ændrede stemning – uden at vi skal lukke op for sluserne og blive tilhængere af apartheid, det mener vi heller ikke i mit parti at vi skal – om han vil prøve at tage anledning af det, som er foregået i de sidste måneder i en lang række af de danske politiske partier for så vidt angår en øget interesse for kontakt med sydafrikanere.

Duetoft (CD):

Et enkelt supplerende spørgsmål til udenrigsministeren efter hr. Pelle Voigts indlæg: Jeg vil gerne bede udenrigsministeren bekræfte, at dansk visumpolitik ikke styres efter, hvor tåbelig eller ikketåbelig en visumpolitik man fører fra Pretorias side.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg må først berolige hr. Mogens Elvensø: Der er ingen, der påtænker sanktioner over for ham i anledning af hans udflugt syd for grænsen, men hvis jeg skulle komme med et godt råd, så synes jeg da, at hr. Mogens Elvensø sådan skulle sætte sig ind i, hvad det var for organisationer, der stod for det møde, han deltog i. Han kunne da passende spørge Dansk-Sydafrikansk Selskab, hvorfor det i sit program ikke tager afstand fra apartheid. Jeg synes også, man kan sige, at når det skriver i sit program, at sådan noget som apartheid er et internt anliggende i Sydafrika, så er det vel i strid med den danske opfattelse, der er, at en så klar krænkelse af menneskerettigheder, som apartheid er, er noget, der aldrig kan være et enkelt lands indre anliggende, men er det internationale samfunds ansvar.

Så synes jeg nok, at hr. Duetoft drejer det lidt ved at spørge: Skal man virkelig være for vold for at blive betegnet som apartheidmodstander? Jeg vil lade være med at gå ind i den diskussion, for lad os nu prøve i stedet for at få noget positivt ud af det her!

Jeg finder, som jeg sagde i mit første svar, at vi nok skal prøve at se nærmere på de erfaringer, vi har med de meget stramme visumregler, vi har haft, sådan som også hr. Bjørn Elmquist var inde på det. Vi bør stille os spørgsmålet, om vi bør isolere Sydafrika i sådan et omfang, at vi fratager os selv mulighed for at gøre vore synspunkter gældende over for det hvide mindretal i Sydafrika eller afskærer os selv fra at kunne bidrage til starten på en dialog mellem de forbudte antiapartheidorganisationer og repræsentanter for det hvide mindretal.

Nu er visumretningslinjerne blevet til i nordisk sammenhæng, og administrationen af dem finder sted i meget tæt kontakt de nordiske lande imellem. Derfor synes jeg, det vil være naturligt, at vi nu på nordisk plan prøver at sætte os sammen for at diskutere denne problemstilling. Jeg vil drage omsorg for, at den nordiske arbejdsgruppe om Sydafrika bliver bedt om at genoverveje reglerne, inden vi skal have det næste nordiske udenrigsministermøde, som for øvrigt holdes på Færøerne til foråret. Der må vi så se nærmere på spørgsmålet.

Om den visumansøgning, som er afsendt af en række danske folketingsmedlemmer til Sydafrika, vil jeg bare sige, at jeg håber da, at man

[Udenrigsministeren]

får visum og får mulighed for at rejse til Sydafrika, så man kan være med til at påvirke debatten dér og også selv indhøste elementer til den hjemlige debat om apartheid. Som nævnt før, opfatter jeg dette som et signal fra Folketingets partiers side om, at den hidtidige politik, som fuldstændigt afskærer enhver mulighed for dialog, muligvis bør genovervejes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 69

6) Til trafik- og kommunikationsministeren af:

J. K. Hansen (S):

»Vil ministeren redegøre for, om regeringen er enig i de udtalelser, som det konservative folketingsmedlem Kaj Ikast er fremkommet med i dagspressen om, at det vil være en god idé for staten at sælge sine aktier i Det Danske Luftfartselskab, og har regeringen planer herom?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge dagspressen mener det konservative folketingsmedlem Kaj Ikast, at vi stærkt nærmer os det tidspunkt, hvor det er en god idé, at staten sælger sine aktier i Det Danske Luftfartselskab og hermed den danske del af SAS.

Det må bemærkes, at Kaj Ikast sidder som regeringens repræsentant i såvel Det Danske Luftfartselskabs bestyrelse som SAS' bestyrelse.

Trafik- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Det vil være kendt for hr. J. K. Hansen, som det er kendt for alle her i salen, at regeringen i øjeblikket går ud fra den overordnede målsætning, at al offentlig styring og regulering, som ikke er absolut nødvendig, skal afskaffes, og derfor har vi nedsat en række udvalg til at komme med forslag om det, vi kalder afbureaukratisering af den offentlige sektor, og til at overveje statens rolle i det hele taget. Det blev jo fremhævet af statsministeren i åbningstalen.

I den forbindelse overvejer vi bl.a. muligheden for at afhænde forskellige statslige aktiver: fast ejendom, virksomheder, aktier m.v. Men jeg kan sige, at regeringen på indeværende tidspunkt ikke har taget stilling til, hvilke aktiver der i givet fald kan blive tale om at afhænde, og

skulle der være tale om statens aktier i Det Danske Luftfartselskab, gør der sig ydermere særlige forhold gældende på grund af SAS-samarbejdet og de aftaler, vi i forbindelse dermed er bundet til. Det betyder, at et eventuelt salg af aktierne ville forudsætte, at spørgsmålet blev forhandlet med Norge og Sverige.

Mit svar er altså, at der ikke på indeværende tidspunkt er taget nogen som helst stilling på dette område.

J. K. Hansen (S):

Jeg takker ministeren for svaret, og det har da beroliget mig en hel del, for baggrunden for mit spørgsmål er jo, at et par af ministerens partifæller har været ude i pressen med, at det var en fornuftig idé at sælge DDL's aktier. Når jeg siger et par, så var den ene hr. Kent Kirk. Nu er der så mange, også medlemmer af regeringspartierne, der kommer med forskellige meldinger i denne tid, så det tog jeg ikke særlig højtideligt. Men den anden, som jeg har nævnt i mit spørgsmål, er jo hr. Ikast, og han er jo ikke en hr. hvem som helst, for han sidder som ministerens repræsentant i DDL's bestyrelse og som sådan også i SAS' bestyrelse. Derfor bekymrede det mig en hel del, men jeg er så blevet en smule beroliget her. Alligevel vil jeg godt spørge ministeren, hvad han har foretaget over for sin repræsentant i DDL's bestyrelse og i SAS' bestyrelse i anledning af hans udtalelser.

Kent Kirk (KF):

Kan ministeren bekræfte, at den meget kraftige liberalisering, der nu sker af lufttrafikken i Europa, vil medføre, at luftfartselskaberne skal ind i en øget konkurrence, hvormed der også er forbundet en øget risiko? Det vil sige, at selskaberne måske skal investere hos hinanden, eventuelt sammenslutes med andre selskaber i Europa, og at alt dette medfører, at man er nødt til hele tiden at revurdere, nyvurdere, hvordan skatteydernes engagement skal være i SAS.

Trafik- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Til hr. Kent Kirk vil jeg sige, at det jo er ganske givet, at den liberalisering, der finder sted, og som vil udvikle sig særlig tydeligt for Europas vedkommende, når vi kommer frem til 1992, stiller luftfartselskaberne over for nye og

[Trafik- og kommunikationsministeren]

store udfordringer. Det gør for SAS' vedkommende også hele spørgsmålet om fornyelse af flåden af luftfartøjer, som anvendes.

Det er da klart, at man hele tiden må vurdere – og det er jo også det, jeg har sagt at regeringen gør i øjeblikket – ikke blot på luftfartsområdet, men på alle områder spørgsmålet om statens engagement, statens virksomhed, på forskellige måder. Derfor kan jeg sige til hr. J. K. Hansen, som jeg er glad for føler sig beroliget – det var også det, der var hensigten med svaret – at jeg da er optaget af, at vi i denne tid, hvor så mange ting forandres, hvor man lægger mærke til, at der overalt er en livlig og, synes jeg, ønskværdig debat om nytænkning på en række områder, hvor det offentlige er involveret, også lægger tanker og synspunkter frem, og jeg mener, at hr. Ikast har fremhævet et område, som han finder det interessant at drøfte. Det er vigtigt, at vi får disse ting frem til drøftelse, og derfor finder jeg denne debat god, så jeg har bestemt ikke fundet nogen grund til at afskære hr. Ikast fra at lægge synspunkter frem med hensyn til, hvordan i det hele taget det offentlige virksomhed skal være.

Risgaard Knudsen (S):

For at ikke ministerens sidste svar skal afføde misforståelser, vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren i ét og alt er enig i det, som statens repræsentant i det skandinaviske luftfartssamarbejde har udtalt – og her tænker jeg altså på hr. Ikastrs udtalelser. For vi må jo have klaret af, synes jeg, om ministeren er enig med hr. Ikast eller ministeren er uenig med hr. Ikast. Det mener jeg også at både Norge og Sverige, som er parter i dette skandinaviske samarbejde, har krav på at blive orienteret om.

J. K. Hansen (S):

Jeg sagde før, at jeg følte en vis beroligelse ved ministerens svar, men det lå jo i ministerens svar – og vi ved jo godt, hvad regeringen overvejer på forskellige områder – at man måske godt kunne tænke sig at overveje at afhænde eller frigøre sig for de aktier, som staten har i Det Danske Luftfartselskab, og hvis den danske regering frigør sig for disse aktier, så frigør den sig – og det ligger der et spørgsmål i – vel også for det skandinaviske luftfartssamarbejde gennem SAS.

Og så kunne jeg stille et andet spørgsmål: Hvilket dansk luftfartsselskab skulle så fungere

som det nationale luftfartsselskab? Og i øvrigt: Hvis man frigjorde sig for det skandinaviske luftfartssamarbejde gennem SAS, har regeringen så overvejet, hvilke konsekvenser det ville få for Danmark, bl.a. på grund af den centrale lufthavn, der hedder Københavns Lufthavn?

Trafik- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Til hr. Risgaard Knudsen: Jeg drager et skel imellem, hvornår statens, regeringens, repræsentant i bestyrelsen udtaler sig i bestyrelsen og på regeringens vegne lægger synspunkter frem, og hvornår et folketingsmedlem fremlægger synspunkter vedrørende den måde, det offentlige skal være engageret i forskellige virksomheder på. Det sagde jeg også i min første del af svaret.

Jeg kan så i fortsættelse heraf sige til hr. J. K. Hansen: Jamen det, der nu ligger bag ved spørgsmålet, er jo tænkning over muligheder. Jeg har understreget, at regeringen ikke på indeværende tidspunkt har truffet nogen som helst beslutning på dette område. Vi foretager – og det var det, jeg sagde generelt til indledning – en almindelig vurdering af det, vi kalder afbureaukratisering, en vurdering af statens rolle på forskellige områder, og dér modtager vi gerne synspunkter, som vi går ind på.

Regeringen har ingen planer om at opgive SAS-samarbejdet. Jeg understregede jo netop, at med hensyn til den slags ting, som her er kommet frem i den offentlige debat, var vi bundet til det samarbejde, som vi har med SAS, et samarbejde, som har været fastlagt i lovgivning siden 1950, og som giver os de spilleregler, vi skal spille efter dér; derfor måtte enhver fremfærd på dette område være afhængig af, at det foregik i nært samarbejde og efter forhandling med vore nordiske samarbejdspartnere på dette område. Jeg har altså ikke nogen mulighed for at tage stilling til, hvad vi ville gøre, hvis og hvis, og vi har ikke stillet nogle hvis'er op endnu på dette område.

Risgaard Knudsen (S):

Ministeren har jo i høj grad et ansvar her, og med baggrund i det ansvar, som ministeren har også i relation til de to andre skandinaviske lande, må jeg gentage mit spørgsmål til ministeren. Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål om, hvorvidt ministeren er enig eller uenig i de ud-

[Risgaard Knudsen]

talelser, som hr. Ikast har fremsat. Jeg forstår, at ministeren accepterer, at statens repræsentanter i et selskab som det, der her er tale om, kan optræde med forskellige kasketter. Det kan jo virke vildledende, og Folketinget må have krav på at blive orienteret om, hvorvidt ministeren er enig eller uenig med hr. Ikast; derfor gentager jeg mit spørgsmål.

Trafik- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Jeg kan kun svare, som jeg har svaret hidtil, at jeg synes, det må være rimeligt, at hr. Ikast fremsætter synspunkter vedrørende disse ting, men når det drejer sig om, hvad der skal træffes af afgørelser i SAS, er det regeringens synspunkter, der skal føres frem. Regeringen har imidlertid ikke truffet nogen beslutning på dette område, således som jeg forsikrede hr. J. K. Hansen om det for et øjeblik siden.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Bjørn Westh: spm. nr. S 13

Lissa Mathiasen: spm. nr. S 17

Kirsten Jacobsen: spm. nr. S 30 og 70

Glistrup: spm. nr. S 40 og 48

Margrete Auken: spm. nr. S 47 og 62

Stillinger: spm. nr. S 50, 68, 75 og 77

Behnke: spm. nr. S 65

Breckmann: spm. nr. S 67

Rosing: spm. nr. S 78

Erling Christensen: spm. nr. S 79-81

Tommy Dinesen: spm. nr. S 82

Poulsen: spm. nr. S 88

Kofod-Svendsen: spm. nr. S 90 og 92

Jytte Andersen: spm. nr. S 91

Spm. nr. S 13

Til *landbrugsministeren* (4/10 88) af:

Bjørn Westh (S):

»Hvad er baggrunden for, at Landbrugsministeriet først ansætter en række (7) plantekon-

trollører, bl.a. til kontrol af grønne marker, for så kort tid efter at afskedige de pågældende personer igen?«

Begrundelse

Der synes at være tale om en helt utilfredsstillende form for administration og behandling af ansøgere til stillinger i Landbrugsministeriet.

Svar (24/10 88):

Landbrugsministeren (Tørnæs):

Om baggrunden for ansættelsen og den senere afskedigelse af et antal plantekontrollører ved Statens Plantetilsyn skal jeg oplyse følgende:

På grundlag af vandmiljøplanen og som et led i planens gennemførelse har Landbrugsministeriet i oktober 1987 udstedt bekendtgørelse nr. 655 om sædskifte- og gødningsplaner samt grønne marker i jordbruget. Bekendtgørelsen er senere ændret med hensyn til den dato, hvor pligten til at have udarbejdet sædskifte- og gødningsplaner indtræder, og med hensyn til reglerne om halmnedmuldning. Landbrugsministeriet har endvidere udarbejdet et skema, som kan anvendes af landmændene ved udarbejdelsen af sædskifte- og gødningsplaner – det nu udsendte skema er på forskellige punkter forenklet i forhold til det oprindelige skemaudkast, men indeholder de i henhold til bekendtgørelsen nødvendige oplysninger.

Under arbejdet med gennemførelsen af vandmiljøplanen på landbrugsområdet har man oprindeligt lagt til grund, at der ville blive tale om en omfattende individuel kontrol, og man påbegyndte derfor ansættelsen og oplæringen af plantekontrollører. Ved den endelige fastlæggelse af vandmiljøplanens gennemførelse er det imidlertid fundet forsvarligt at omlægge det tidligere forudsatte individuelle tilsyn med sædskifte- og gødningsplaner samt grønne marker til vejledning om og overvågning af vandmiljøplanens opfølgning som led i det almindelige overvågningsprogram.

Da der herefter ikke er behov for det oprindeligt aftalte antal kontrollører, og da det ikke har været muligt at tilbyde anden beskæftigelse til alle inden for Landbrugsministeriet, har det beklageligvis været nødvendigt at afskedige 7 kontrollører.

[Landbrugsministeren]

Desuden vil der fremover ikke længere være grundlag for at beskæftige en AC-medarbejder på dette arbejdsområde.

Det tilføjes, at Finansudvalget vil blive orienteret om sagen ved aktstykke.

Spm. nr. S 17

Til statsministeren (4/10 88) af:

Lissa Mathiasen (S):

»Finder statsministeren, at undervisnings- og forskningsministeren er i overensstemmelse med regeringens Sydafrikapolitik, når undervisnings- og forskningsministeren personligt tilskynder en dansk lektor til at foretage en rejse til Sydafrika for at holde foredrag?«

Begrundelse

En lektor ved Århus Universitets Filosofiske Institut har gennemført en foredragsturné til Sydafrika trods protester fra instituttets ledelse på grund af praktiske problemer i forbindelse med studiestarten og reaktioner fra kollegerne.

Undervisnings- og forskningsministeren har i svar på et spørgsmål stillet af folketingsmedlem Anna-Marie Hansen (spm. nr. S 358, 1987-88, 2. saml.) forsvaret lektorens ret til at rejse til Sydafrika, og det fremgår af oplysninger fra Århus Universitet, at undervisnings- og forskningsministeren personligt har opfordret lektoren til at gennemføre rejsen.

På denne baggrund ønskes statsministerens kommentar til sagen, herunder specielt hvorvidt undervisnings- og forskningsministerens holdning er i overensstemmelse med regeringens og Folketingets politik over for apartheidstyret i Sydafrika.

Uanset formålet med at rejse til Sydafrika må besøget kunne opfattes som et brud med Danmarks officielle boykot af styret og dermed modvirke den klare Sydafrikapolitik, et flertal i Folketinget ønsker.

Svar (24/10 88):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Enhver dansk statsborger skal efter min opfattelse have ret og adgang til at rejse til et hvilket som helst mål her på kloden efter eget valg.

Det mener jeg er en menneskeret efter dansk definition.

Hvorledes den danske stat vurderer og handler i forhold til andre staters politik m.v., er en anden sag.

Den danske stats holdning til Sydafrikas racistske politik er velkendt, og den bekræfter jeg gerne.

Spm. nr. S 30

Til skatteministeren (5/10 88) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Hvilke kommentarer har ministeren til Excellent Wine A/S' brev af 9. august 1988 vedrørende beregning af arbejdsmarkedsbidrag for vin- og spiritusbranchen? Specielt ønskes ministerens kommentarer og stillingtagen til de i brevet anførte problemer og eksempler.«

Begrundelse

Spørgeren finder det uacceptabelt, at en henvendelse ikke er besvaret efter næsten 2 måneder, men henviser i øvrigt til brevet fra Excellent Wine.

Svar (27/10 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Jeg har dags dato skrevet således til Excellent Wine A/S:

»I breve senest af 24. september 1988 har selskabet skrevet, at vin- og spiritusbranchen bør friholdes for at betale arbejdsmarkedsbidrag af spiritusafgiften. De henviser til, at registreringsafgiften for motorkøretøjer kan holdes uden for beregningsgrundlaget. De skriver i øvrigt, at det ville være lettere med en ren literafgift.

Jeg kan oplyse, at arbejdsmarkedsbidraget beregnes på basis af virksomhedernes momsgrundlag, der omfatter alle punktafgifter med undtagelse af registreringsafgiften. Hvis der ikke blev beregnet bidrag af afgiften på vin, spiritus, cigaretter, olie m.v., ville det medføre en højere bidragssats. Derved ville alle andre varer stige i pris. Dette finder jeg ikke rimeligt, og jeg har derfor ingen planer om at foreslå reglerne ændret.

For så vidt angår spiritusafgiften kan jeg ikke bestride, at en kombineret liter- og værdiafgift er mere indviklet end en ren literafgift. Dette forhold lå allerede klart ved fremsættelsen af lovforslaget om spiritusafgiften i 1980.

[Skatteministeren]

En værdiafgift er mere belastende for en dyr vare end en literafgift. Omvendt er en literafgift mere belastende for en billig vare end en værdiafgift.

Den kombinerede afgift har derfor den virkning, at en billig vare får en større belastning end en dyr vare, når afgiften ses i forhold til varens værdi.

Den daværende regering tilstræbte ved udarbejdelsen af lovforslaget og afgiftssatsen at fastholde et rimeligt forhold mellem afgiftsbelastningen for dyre og billige varer.

Jeg synes ikke, der på nuværende tidspunkt er grund til at ændre afgiftsloven til en ren literafgift, med de konkurrencemæssige følger det ville have.«

Spm. nr. S 40

Til *justitsministeren* (7/10 88) af:

Glistrup (FP):

»Hvad mener ministeren om til Danmark at importere Thatchermodellen med, at den borger, der ønsker en bestemt bilnummerplade, også kan få det mod at betale et forhøjet gebyr, såfremt den ønskede tal- og bogstavkombination er ledig og falder inden for det opbyggede system?«

Begrundelse

Nummerpladegebyret har siden 1985 været 800 kr. pr. sæt. Det ville selvfølgelig være dejligt, om man ved at efterligne Thatcherforbilledet kunne få nogle flere penge ind på finanslovens nummerpladekonto (§ 18.02.02.44).

Man skulle nok eksperimentere med en differentiering af satserne, men hvis man for eksempel årligt kunne sælge 5.000 plader a 8.800 kr., ville det dog immervæk blive til 40 mio. kr. mere til den betrængte statskasse, hvoraf dog vel ca. halvdelen ville fordufte via mindsket indkomstskatteprovenu.

Svar (24/10 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at spørgeren forestiller sig, at det beskrevne system med et forhøjet nummerpladegebyr for nummerplader med en tal- og bogstavkombination, som en person fremsætter ønske om, skulle give statskassen en forøget indtjening.

Justitsministeriet skal i den anledning oplyse, at justitsministeren efter færdselslovens § 73 kan fastsætte bestemmelser om bl.a. gebyr for nummerplader.

Efter Justitsministeriets opfattelse giver den nævnte lovbestemmelse hjemmel til at fastsætte nummerpladegebyret til et beløb, der dækker dels de omkostninger, der er forbundet med fremstilling af nummerpladen og den til salget benyttede administration, dels de omkostninger i videste forstand, der knytter sig til politiets samlede kontrol med motorparken. Der henvises herved til Justitsministeriets besvarelse af 23. januar 1987 af Finansudvalgets spørgsmål af 28. november 1986 (bilag nr. 18.09).

Justitsministeriet finder derimod ikke, at færdselslovens § 73 indeholder hjemmel til at indføre en ordning som den beskrevne, som sigter mod at være en overskudsgivende virksomhed.

Det tilføjes, at Justitsministeriet ikke finder anledning til at tage initiativ til en lovændring med henblik på at indføre en sådan ordning.

Spm. nr. S 47

Til *indenrigsministeren* (10/10 88) af:

Margrete Auken (SF):

»Hvad gør ministeren for at forhindre, at transporterne af MOX-brændsel går med »Sigyn« igennem de danske farvande i stedet for at blive holdt som en sag mellem Vesttyskland og Sverige?«

Svar (25/10 88):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Transporterne med det svenske fartøj »Sigyn« af brugt reaktorbrændsel af typen MOX fra Forbundsrepublikken Tyskland til CLAB (Centrallageret for anvendt brændsel) ved Oskarshamn i Sverige sker i overensstemmelse med Den Internationale Søfartsorganisation IMO's kode for søtransport af farligt gods. Koden er for så vidt angår radioaktive stoffer baseret på Den Internationale Atomenergiorganisation IAEA's retningslinier, bl.a. vedrørende godkendte transportbeholdere.

Den danske fagmyndighed med hensyn til de sikkerhedsmæssige aspekter ved transport af radioaktive stoffer – Statens Institut for Strålehygiejne – har vurderet, at transporterne opfylder de krav, som stilles til transporterne mellem de svenske atomkraftværker og CLAB.

[Indenrigsministeren]

Søtransporter fra Forbundsrepublikken Tyskland til CLAB ved Oskarshamn kan af geografiske grunde ikke undgå at passere gennem dansk ydre territorialfarvand eller gennem farvandsområder, som har interesse for Danmark. Det gælder, hvad enten søtransporten foregår nord om Skagen eller udgår fra Forbundsrepublikkens Østersøkyst.

Den svenske Statens Kärnkraftinspektion (SKI) har oplyst, at der nu kun resterer 1 af de omhandlede søtransporter fra Vesttyskland til Sverige. Denne sidste transport forventes gennemført om nogle måneder. Også denne transport vil opfylde de gældende internationale bestemmelser, og Statens Institut for Strålehygiejne vil blive fuldt orienteret på forhånd af de svenske myndigheder (SKI).

Spm. nr. S 48

Til *justitsministeren* (10/10 88) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren meddele en udtømmende oversigt over fordele og ulemper ved at tage fingeraftryk af alle, der søger opholdstilladelse i Danmark, og derefter lade fingeraftrykkene være identifikation ved de sager, der behandles af de pågældende hos danske offentlige myndigheder?«

Begrundelse

Der foregår i disse år en rivende udvikling såvel i teknikken med at tage fingeraftryk som på edb- og teleområdet.

Meget hurtigt vil vi sikkert være fremme ved et samfund, hvor folk i stedet for at identificere sig med underskrift, vitterlighedsvidner, leveattester og lignende gammeldags metoder identificerer sig flere og flere steder ved at give deres fingeraftryk, som så telefaxes til et centralbureau, der på få sekunder melder tilbage, at de modtagne fingeraftryk vedrører den og den person.

Denne del af den fagre nye verden vil nok – f.eks. inden for bankverdenen, tinglysningsvæsenet, fængelsvæsenet og mange andre steder – komme, som tiden bliver moden, og vel meget ofte uden at lovgivning bliver nødvendig.

Det område, som nærværende spørgsmål angår, er det, hvor der sikkert er størst grund til at forcere udviklingen. Det er jo uhyre svært for danske offentlige myndigheder at have hold på

de mange fremmede, der strømmer ind i Danmark (legalt eller illegalt). Myndighederne har ikke det samme lokale personkendskab til disse fremmede, som tit optræder under skiftende navne. Ofte er der al mulig anledning til at få deres sager afgjort hurtigst muligt, da de jo hører til den gruppe, som der er størst chance for forlader landet, og da de udgør en forholdsvis høj procentdel af dem, som tegner sig for terrorisme, narkogrossisthandel, knivstiksdåd og andre topalvorlige forbrydelser. Dertil kommer, at sproglige misforståelser undgås, når man overlader talen til det universielle fingeraftryksprog.

Det danner også et fortrinligt grundlag for det samarbejde, som netop i den slags sager er så påkrævet med udenlandske offentlige myndigheder, som også tages ved næsen af de muhamedanergrupper m.fl., som ulykkeligvis for tiden tillades at oversvømme landene i den kulturkreds, hvortil Grundtvigs fædreland hører. Man kan blot tænke på Interpols aktiviteter eller på tilfælde, hvor de samme udlændingefamilier forskaffer sig mangedobbeltforsørgelser i form af samtidig socialhjælp på flere steder.

Svar (24/10 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Optagelse af fingeraftryk kan være en effektiv måde at kontrollere identiteten på.

Rigspolitichefen har fastsat nærmere bestemmelser om politiets optagelse af fingeraftryk. Ved fastsættelsen af disse retningslinier har det været et hovedsynspunkt, at politiet kun må optage fingeraftryk af privatpersoner, når der er forholdsmæssighed mellem indgrebets karakter på den ene side og arten af lovovertrædelserne på den anden side. Der sondres efter de gældende regler ikke med hensyn til optagelse af fingeraftryk af danske statsborgere og udlændinge, bortset fra at reglerne åbner mulighed for at optage fingeraftryk af enhver udlænding, som på grund af overtrædelse af udlændingelovgivningen skal afvises eller udsendes.

Rigspolitichefen har over for Justitsministeriet oplyst, at der ikke ud fra et politimæssigt synspunkt er behov for en ændring af reglerne, som skulle give adgang til at tage fingeraftryk af alle personer, som søger opholdstilladelse her i landet.

[Justitsministeren]

Justitsministeriet finder heller ikke, at der automatisk bør kræves fingeraftryk af alle, som søger om opholdstilladelse i Danmark, og mod hvem der ikke er grundlag for at rejse sigtelse for strafbart forhold. Hertil kommer, at en sådan generel ordning ville være forbundet med en betydelig administration, som ikke ville stå mål med de resultater, som eventuelt ville kunne opnås.

Spm. nr. S 50

Til *skatteministeren* (10/10 88) af:

Stillinger (SF):

»Kan ministeren oplyse, om de lokale ligningsmyndigheder har adgang til oplysninger om, hvilke arbejdsgivere der har modtaget tilskud efter lov om arbejdstilbud til ledige?«

Begrundelse

Det er ligningsmyndighedernes opgave bl.a. at kontrollere skatteydernes indtægter for at kunne ligne på den korrekte måde.

Derfor ønskes det bekræftet, at ligningsmyndighederne også har oplysninger om, hvilke arbejdsgivere der har fået det statslige løntilskud på ca. kr. 55.000 pr. langtidsledig.

Endelig ønskes det oplyst, hvordan skattemyndighederne får oplysningerne.

Svar (27/10 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Jeg kan oplyse, at reglerne om uopfordret oplysningspligt fremgår af skattekontrollens §§ 7-12.

Efter disse bestemmelser vil der ikke være pligt for den udbetalende myndighed (Arbejdsministeriet) til uden opfordring at oplyse de skattelignende myndigheder om de støttebeløb, som staten yder i henhold til lov om arbejdstilbud til ledige.

Der er heller ikke tillagt Arbejdsministeriet uopfordret oplysningspligt om disse støttebeløb i henhold til andre bestemmelser i lovgivningen.

I bekendtgørelse nr. 461 af 8. september 1976, senest ændret ved bekendtgørelse nr. 546 af 13. august 1987, er der fastsat mindstekrav til det regnskabsmæssige grundlag og til det årsregnskab, som selvstændige erhvervsdrivende skal vedlægge selvangivelsen.

Det fremgår af denne bekendtgørelses § 5, at indtægter, der ikke hidrører fra omsætningen, skal specificeres i driftsregnskabet.

Beløb ydet arbejdsgiveren som støtte efter ovennævnte lov om arbejdstilbud til ledige skal således specificeres i regnskabet.

Endvidere er bl.a. offentlige myndigheder i henhold til skattekontrollens § 8 D, stk. 1, pligtige til på forlangende at meddele de skattelignende myndigheder alle de oplysninger, der kan tjene disse myndigheder til vejledning ved udførelsen af deres hverv.

Oplysninger om ikke navngivne skattepligtige kan kun indhentes efter Ligningsrådets bestemmelse.

Med hjemmel i denne bestemmelse vil Ligningsrådet kunne pålægge Arbejdsministeriet at give oplysninger om støttebeløb ydet efter lov om arbejdstilbud til ledige.

For tiden er der ikke pålagt Arbejdsministeriet en sådan oplysningspligt.

Spm. nr. S 62

Til *trafik- og kommunikationsministeren* (12/10 88) af:

Margrete Auken (SF):

»Har ministeren til hensigt at vælge en anden linie for Storebæltsforbindelsen end den, der blev forhandlet med Udvalget om Offentlige Arbejder i sommeren 1987?«

Begrundelse

Da den nordlige linieføring i sin tid blev valgt, blev sagen forelagt for Udvalget om Offentlige Arbejder i overensstemmelse med tilkendegivelserne i betænkningen til loven om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, hvor der bl.a. står:

»Med henblik på at Folketinget kan følge udviklingen i arbejdet med Storebæltsforbindelsen lægger flertallet vægt på det af ministeren givne tilsagn om at orientere udvalget, når de helt afgørende elementer i anlægget skal fastlægges. Herved tænkes særlig på valg af type jernbanetunnel under Østerrenden, valg mellem sænketunnel eller højbro for motorvejsforbindelsen til krydsning af Østerrenden og principiel linieføring samt miljøovervejelserne.«

Man går ud fra, at ministeren ikke ændrer på linieføringen, før det har været drøftet i Udvalget om Offentlige Arbejder,

[Margrete Auken]

Selv om der er mange partier i regeringen, og selv om forligspartierne er mange, er det altså ikke dem alle sammen. Det bør være mere end en formssag at forelægge det for udvalget.

Svar (24/10 88):

Trafik- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

I brev af 19. oktober 1988 har jeg orienteret Folketingets Udvalg om Offentlige Arbejder om den indstilling af 9. september 1988, som jeg har modtaget fra A/S Storebæltsforbindelsen om det samlede anlægs udformning.

Linieføringen for anlægget er i denne indstilling i princippet uændret i forhold til forslaget fra sommeren 1987, nemlig nord om Sprogø.

Imidlertid vil anlægget efter den seneste indstilling passere hen over den nordvestlige del af Sprogø i stedet for i en kort afstand fra øen.

Anlægget vil endvidere blive udført uden rampe ved Halsskov.

Jeg henviser i øvrigt til det materiale, som jeg har tilsendt Udvalget om Offentlige Arbejder.

Spm. nr. S 65

Til *justitsministeren* (12/10 88) af:

Behnke (FP):

»Hvilke begrænsninger er der for en udlænding med flygtningestatus i Danmark under dennes rejsevirkksomhed i udlandet?«

Begrundelse

Spørgeren har kendskab til flere tilfælde, hvor herboende iranere med flygtningestatus er rejst til f.eks. Irak.

Spørgeren vil derfor gerne have ministerens svar på de faktiske regler for disse udlændinges rejsebeføjelser.

Er det f.eks. også tilladt at rejse til det land, hvorfra man er flygtet?

Svar (26/10 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Direktoratet for Udlændinge har over for Justitsministeriet oplyst, at en udlænding, der har opnået flygtningestatus her i landet, og som har fået udstedt dansk konventions- eller fremmedpas, almindeligvis vil kunne indrejse i ethvert land, hvor den pågældende opfylder indrejse-

betingelserne. Den danske rejselegitimation gælder dog ikke for rejser til flygtningens hjemland. Denne begrænsning fremgår udtrykkeligt af konventions- og fremmedpassene, der ved udstedelsen bliver forsynet med en påtegning om, at det ikke er gyldigt for rejse til indehaverens hjemland.

Jeg kan henholde mig til direktoratets udtalelse.

Det skal i øvrigt bemærkes, at det følger af udlændingelovens § 17, stk. 3, at en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) ophører, når udlændingen frivilligt har taget bopæl i hjemlandet eller har opnået beskyttelse i et tredje land.

Spm. nr. S 67

Til *skatteministeren* (13/10 88) af:

Breckmann (Fær.):

»Gælder SD-cirkulære af 12. august 1988 om studerendes fritagelse for beskatning af arbejdsvederlag, som er nødvendigt for opholdet i Danmark, for studerende fra Taiwan på samme måde som for studerende fra Folkerepublikken Kina?«

Begrundelse

I medfør af et SD-cirkulære af 12. august 1988 kan studerende fra Færøerne, Grønland, Island samt Folkerepublikken Kina i 1989 have en indkomst på 46.000 kr., uden at der opkræves skat.

Ordningen er meget fordelagtig for de studerende og kan uden tvivl siges at have en særlig betydning for kineserne, som under studieopholdet her i landet har svært ved at rejse den lange vej hjem for at gøre brug af derværende muligheder for indtjening på lempelige vilkår.

Taiwanske studerende i Danmark har behov for en lignende ordning. Kina og Taiwan imellem hersker der en sådan historisk tilknytning, at de fordele, som tildeles kinesiske studerende, også burde gælde for taiwanesere.

Derfor ønskes en begrundet redegørelse for, hvorvidt lignende regler som dem i SD-cirkulæret er gældende for studerende fra Taiwan, eller om ordlyden i cirkulæret skal forstås således, at det tillige omfatter Taiwan.

Svar (27/10 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Skattefritagelse for beskatning af arbejdsvederlag, som er nødvendigt for en kinesisk studerendes ophold i Danmark, er et led i overenskomst af 26. marts 1986 mellem regeringen i Kongeriget Danmark og regeringen i Folkerepublikken Kina til undgåelse af dobbeltbeskatning og forhindring af skatteunddragelse for så vidt angår indkomstskatter. Samme skattefritagelse gælder for en dansk studerende under dennes ophold i Kina. Lignende aftaler er indgået mellem Danmark og henholdsvis Færøerne, Grønland og Island.

Sådanne aftaler er en forudsætning for, at ovennævnte skattefritagelse kan indrømmes. Ligningsrådet fastsætter for hvert år størrelsen af det beløb, som er nødvendigt for en studerendes ophold her i landet. For 1989 er beløbet fastsat til 46.000 kr.

Studerende fra Taiwan er ikke omfattet af aftalen med Folkerepublikken Kina.

Spm. nr. S 68

Til *trafik- og kommunikationsministeren* (13/10 88) af:

Stillinger (SF):

»Hvad agter ministeren at foretage, for at anlægshavnen for bropillerne til den kommende Storebæltsforbindelse bliver placeret ved Lindholm i Nyborg Havn?«

Begrundelse

A/S Storebæltsforbindelsen har undersøgt flere muligheder for etableringen af anlægshavnen til Storebæltsforbindelsen.

På Fyn er bl.a. nævnt Kongshøj ved Tårup Strand og Lindholm i Nyborg Havn. Ved Kongshøj er der lokale protester mod havnen, bl.a. fordi havnen placeres i et vigtigt rekreativt område. Samtidig skal der, når havnen bliver overflødig, bruges mange penge på at retablere området.

Derimod vil en anlægshavn placeret ved Lindholm i Nyborg Havn kunne anvendes som en stor nordeuropæisk transithavn, når anlægshavnen bliver overflødig. Derved vil man med andre ord spare en retablering af området, og samtidig vil man være med til at give det østfynske område en hårdt tiltrængt saltvandsindsprøjtning.

Svar (27/10 88):

Trafik- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

A/S Storebæltsforbindelsen har oplyst, at det udbudsmateriale, som selskabet har udarbejdet for entrepriserne for underbygning og overbygning til broen over Storebælts Vesterende, er udformet således, at det er vedkommende entreprenør, der skal etablere og i princippet kan vælge sted for arbejdsplads med tilhørende nødvendigt udskibningsanlæg. Disse anlæg er tænkt som midlertidige og forudsættes fjernet efter brug.

A/S Storebæltsforbindelsen har imidlertid til anlæggets fremme undersøgt nogle muligheder for placering af de arbejdspladser, der antagelig bliver nødvendige uden for anlægsområdet.

Det vil således i første række være afhængigt af indholdet af de tilbud, der afgives, hvor og i hvilket omfang der etableres arbejdsplads eller arbejdspladser med udskibningsanlæg.

Spm. nr. S 70

Til *justitsministeren* (13/10 88) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren oplyse, om det er i overensstemmelse med gældende lovgivning, at en ejendomsformidler, Baltica, i forbindelse med hushandel også tilbyder at udfærdige skøde m.m.?«

Begrundelse

Der henvises til brev (ikke optrykt) fra advokatfirmaet Allan Ohns, Roskilde, og til den i brevet omhandlede artikel i Børsen den 11. oktober 1988.

Svar (25/10 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Baltica har ikke henvendt sig til mig vedrørende planerne om koncernens virksomhed i forbindelse med ejendomsformidling, og jeg har derfor ikke haft lejlighed til at tage stilling til lovligheden af Balticas tilbud om i forbindelse med hushandler at udfærdige skøde m.m. Så vidt jeg er orienteret, har dele af Balticas projekt derimod været forelagt industriministeren, hvorunder loven om ejendomsrådgivere henhører.

[Justitsministeren]

Jeg har imidlertid i går modtaget en orientering om sagen af Advokatrådets formand, Niels Fisch-Thomsen. Det blev på mødet oplyst, at Advokatrådet vil rette henvendelse til industriministeren om sagen. Advokatrådet vil sende kopi af henvendelsen til mig, og jeg agter herefter at tage kontakt med industriministeren med henblik på at følge sagen.

Spm. nr. S 75

Til *arbejdsministeren* (14/10 88) af:

Stillinger (SF):

»Hvad agter ministeren at foretage for at fremme undersøgelsen af ikke konstaterede erhvervsskader?«

Begrundelse

I mange år har der hersket usikkerhed om konstateringen af erhvervsskader.

I en nyligt offentliggjort rapport fra SiD, Svendborg, kan man konstatere, at mindst 10 pct. af samtlige efterlønsmodtagere har tegn på ikke indberettede erhvervsskader.

Svar (25/10 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg har forstået spørgsmålet således, at spørgeren ønsker, at samtlige erhvervsbetingede lidelser skal undersøges med henblik på, at der sker en indberetning til Arbejdstilsynet og Sikringsstyrelsen.

I den anledning kan jeg oplyse, at læger og tandlæger i henhold til Socialministeriets bekendtgørelse nr. 249 af 16. maj 1986 har en strafsanktioneret pligt til at anmelde formodede eller konstaterede erhvervsbetingede lidelser til Arbejdstilsynet og Sikringsstyrelsen.

For at udbrede kendskabet til de arbejdsbetingede lidelser og til lægernes anmeldepligt er der allerede gennemført et omfattende informations- og efteruddannelsesprogram for alment praktiserende læger. Dette arbejde er bl.a. beskrevet i mit svar på spørgsmål S 614 af 17. februar 1988 fra Tommy Dinesen (SF).

Jeg er således enig med spørgeren i, at alle konstaterede erhvervsskader skal indberettes, men skal samtidig gøre opmærksom på, at en forudsætning for, at en erhvervsskade kan konstateres, er, at den pågældende frivilligt kontakter sin egen læge og her får erhvervsskaden konstateret.

Spm. nr. S 77

Til *socialministeren* (14/10 88) af:

Stillinger (SF):

»Agter ministeren at inddrage SiD Svendborgs undersøgelse af erhvervsskader hos efterlønsmodtagere i revisionen af arbejdsskadeforsikringsloven?«

Begrundelse

SiD, Svendborg, har lavet en undersøgelse, som viser, at mindst 10 pct. af efterlønsmodtagere inden for SiD lider af ikke konstaterede erhvervsskader.

Svar (25/10 88):

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg er ikke bekendt med den af SiD, Svendborg, foretagne undersøgelse ud over, hvad der er oplyst i pressen. Men jeg har bedt Sikringsstyrelsen om at gennemgå undersøgelsen med henblik på forelæggelse for mig. Jeg vil derefter tage stilling til, om undersøgelsen giver anledning til, at jeg foretager mig videre.

Spm. nr. S 78

Til *statsministeren* (14/10 88) af:

Rosing (S):

»Hvad kan statsministeren oplyse om USAF's lukning af DYE-stationer i Grønland, hvor DYE-2 foreløbig er lukket og DYE-4 muligvis kan blive lukket med kort varsel?«

Begrundelse

Department of the Air Force har i brev af 14. september 1988 meddelt Nuna-Tek (tidligere GTO), at DYE-4 (ved Kulusuk) i DEW-line-systemet eventuelt vil blive lukket i den nærmeste fremtid.

En lukning vil, ifølge Nuna-Tek, betyde, at der ikke længere forefindes strømforsyning til Nuna-Tek Teles radiokædestation, der er beliggende på DYE-4, hvilket medfører, at al offentlig telekommunikation vil være afbrudt til Kummiut, Sermiligaaq, Qernertuarsuit, Isertoq, Tineteqilaaq og Ikateq. Ligeledes vil radiofoni- og nyhedsformidling samt kystradiotjenesten med Ammassalik som centrum afbrydes.

[Rosing]

Hvis en lignende situation kan opstå for DYE-1 (ved Sisimiut) vil det medføre, at al offentlig telekommunikation til og fra Sarfannguaq og Kangerlussuaq afbrydes. Ligeledes vil FM-radiofoni- og tv-transmissioner samt kystradiotjenesten med Sisimiut som centrum afbrydes.

Pr. 1. juli 1988 var der ca. 260 telefon- og 18 telexabonnementer plus diverse dataforbindelser til pengeinstitutter og passagerbooking m.v. i Kangerlussuaq.

Foreløbigt svar (24/10 88):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Spørgsmålet om en eventuel lukning af DYE-stationer i Grønland er af Udenrigsministeriet rejst over for de amerikanske myndigheder.

Så snart der foreligger svar på denne henvendelse, vil jeg vende tilbage til spørgsmålet.

Spm. nr. S 79

Til *undervisnings- og forskningsministeren (17/10 88)* af:

Erling Christensen (S):

»Kan ministeren oplyse, hvor mange udlændinge der årligt har deltaget i undervisningen på danske landbrugsskoler i de sidste fem år, fordelt på nationalitet og år, hvorledes de rekrutteres, og hvilken optagelsesprocedure der gælder, samt oplyse, hvor stor opholds- og studieafgiften er pr. måned?«

Svar (25/10 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Ole Vig Jensen, fg.):

Det forudsættes, at spørgsmålet alene vedrører de landbrugsskolekurser, der er godkendt af Direktoratet for Folkeoplysning, Frie Grundskoler m.v., og til hvilke der ydes statstilskud til driften, dvs. ikke kurser med karakter af systemeksport.

I de seneste 5 år har der været 40-50 udenlandske elever årlig på landbrugsskolerne. Antallet svinger kun lidt.

Flertallet kommer fra engelsktalende afrikanske lande og fra de nordiske lande. En præcis fordeling efter nationalitet foreligger ikke.

Der er ikke formelle optagelsesregler, men eleverne forudsættes at kunne følge undervisningen på dansk.

Prisen for undervisning, kost og logi er for tiden ca. 4.000 kr. pr. måned for både danske og udenlandske elever.

Spm. nr. S 80

Til *undervisnings- og forskningsministeren (17/10 88)* af:

Erling Christensen (S):

»Kan ministeren oplyse, hvilken økonomisk støtte der udbetales fra statens eller anden side til udenlandske elever på danske landbrugsskoler og til skolerne pr. elev, og hvilke uddannelseskrav der stilles til disse elever for at opnå det grønne bevis?«

Svar (25/10 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Ole Vig Jensen, fg.):

Ligesom for danske elever forudsætter støtte, at der er tale om deltagelse i kursus af mindst 2 ugers varighed. Kurset skal tillige være godkendt af Direktoratet for Folkeoplysning, Frie Grundskoler m.v. Der ydes således kun elevstøtte ved kurser, hvortil der ydes statstilskud til driften.

Til elever, der ikke er danske statsborgere, men som har en særlig tilknytning til Danmark, ydes statsstøtte.

Støtten ydes med 30 pct. af elevstøtterammen, som for landbrugsskoler for tiden er 740 kr. Højere støtte forudsætter dokumentation for, at elevens økonomiske forhold taler for det. Hvis socialindkomst dokumenteres af danske skattemyndigheder, beregnes støtten som til danske elever.

Til elever, der ikke er danske statsborgere, ikke har særlig tilknytning til Danmark, og som ikke på anden måde kan få støtte, ydes særlig statsstøtte med portioner af henholdsvis 500 kr., 1.000 kr. og 1.500 kr. afhængigt af kursets længde.

Statens driftstilskud pr. årselev (1 elev i 40 uger) på landbrugsskoler udgør i 1988 ca. 50.000 kr.

Der gælder samme uddannelseskrav for udenlandske og danske elever for at opnå det grønne bevis.

Spm. nr. S 81

Til *undervisnings- og forskningsministeren (17/10 88)* af:

Erling Christensen (S):

»Kan ministeren oplyse, hvilke løn- og arbejdsvilkår der gælder for udenlandske studerende på danske landbrugsskoler under eventuel forudgående praktik og under efterfølgende praktik i dansk landbrug, om der kræves arbejdstilladelse under en lønnet praktik, og om en eventuel dispensation for uddannelsens længde kan have betydning for praktikværtens refusionsmuligheder fra Arbejdsgivernes Elevrefusion?«

Svar (25/10 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Ole Vig Jensen, fg.):

Der gælder ingen regler eller aftaler om løn- og arbejdsvilkår for udenlandske elevers praktik i dansk landbrug.

Under lønnet praktik kræves arbejdstilladelse.

Ved dispensation fra uddannelsens længde opnår praktikværtens sædvanlig refusion fra Arbejdsgivernes Elevrefusion, men kun for den forkortede uddannelsestid.

Spm. nr. S 82

Til miljøministeren (17/10 88) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren udvide borgernes muligheder for at anke en afgørelse vedrørende en virksomheds ansøgning om produktion af særlig forurenende eller ukendte produkter?«

Begrundelse

Den grænse på 1½ km's afstand fra virksomheden, der i dag bestemmer, om borgerne kan anke eller ej, er helt ved siden af. Som eksempel kan gives, at man bygger skorstene på over 200 meter på kulfyrede kraftværker, hvilket er udmærket for dem, der bor tæt på, men vel ikke for andre.

Udledninger i havet fra virksomheder sker ofte mange kilometer fra strandbredden, og derfor er det næsten umuligt at anke en sådan godkendelse, selv om forureningen sagtens kan ende på en badestrand.

Svar (25/10 88):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Efter min opfattelse vil det ikke være hensigtsmæssigt at foretage en udvidelse af borgernes klageadgang på nuværende tidspunkt, men spørgsmålet om klageadgang vil indgå i forbindelse med den opfølgning, der skal ske af Arealudvalgets 2. delbetænkning.

Efter de gældende klageregler i miljøbeskyttelsesloven er det ikke alle og enhver, der har adgang til at klage over afgørelser om miljøgodkendelser af særlig forurenende virksomheder, men kun den, der har en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Imidlertid er der tillagt en række landsdækkende foreninger og organisationer klageret, og dette har bl.a. betydning i situationer, hvor det næppe vil være muligt at finde nogen privat person, som opfylder kriteriet individuel væsentlig interesse.

Det er ikke rigtigt, at der gælder en bestemt grænse for, i hvilken afstand en borger skal bo fra en virksomhed for at blive anset for klageberettiget.

Det er en forudsætning for at kunne gøre klageret gældende, at klageren som følge af den trufne afgørelse vil kunne udsættes for en forurening af en vis styrke. I praksis vil dette normalt betyde, at klageberettigelse kun kan gøres gældende inden for en begrænset afstand fra virksomheden. Hvilken afstand der vil være aktuel, må vurderes konkret i den enkelte sag, idet det vil afhænge af virksomhedens og dermed foreningens karakter.

Spm. nr. S 88

Til skatteministeren (19/10 88) af:

Poulsgaard (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at legater og stipendier givet til unge som hjælp til deres uddannelse er skattepligtige?«

Begrundelse

Det er kommet spørgeren for øre, at legater og stipendier, der før var skattefrie, nu indkomstbeskattes. Spørgeren håber, at de rygter taler usandt, for det kan jo ikke være meningen, at stipendier og legater på denne måde mister deres værdi.

Svar (26/10 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

[Skatteministeren]

Gaver, legater, stipendier og lignende har været skattepligtig indkomst siden indførelsen af statsskatteoven i 1903.

Herfra er der siden opstået enkelte undtagelser.

Således er Nobelpriser og Nordisk Råds musik- og litteraturpriser gjort skattefri.

Skattefri er også legater og stipendier, der ydes til studierejser og studieophold i udlandet.

Herudover er beløb fra sociale fonde m.v. fra og med 1987 gjort skattefri for modtageren, når beløbet fra én fond ikke overstiger 5.000 kr. for den enkelte modtager. Beløbene skal være udbetalt til sociale formål, sygdomsbekæmpelse eller til sygdomsforebyggende formål.

En række gave- og legatbeløb beskattes som særlig indkomst. Det drejer sig om beløb, som er ydet én gang for alle af offentlige midler, legater, kulturelle fonde og lignende, når gaven eller legatet udelukkende har karakter af en anerkendelse af modtagerens fortjeneste.

Andre gaver, stipendier og legater beskattes som al anden indkomst.

Spm. nr. S 90

Til *kirkeministeren* (19/10 88) af:

Kofod-Svendsen (KRF):

»Hvilke overvejelser har ministeren gjort sig med hensyn til – over den kirkelige ligning – at give økonomisk mulighed for ansættelse af en diakonal medarbejder i de menigheder, hvor menighedsråd og præst går ind for det?«

Begrundelse

I 1974 nedsatte daværende kirkeminister Kresten Damsgaard et sognemedhjælperudvalg for at forberede oprettelsen af stillinger som sognemedhjælper. I 1979 kom betænkningen. Den koncentrerede sig især om kirkens børne- og voksenundervisning. Efter at betænkningen var afgivet, holdt Kirkeministeriet en lav profil. Derfor tog De Samvirkende Menighedsplejer i 1982 initiativ til et pilotprojekt, der skulle spænde over 3 år og omfatte 6 forskellige sogne i det storkøbenhavnske område.

Rapporten blev evalueret af lektor, cand. theol. Hans Ravn Iversen, Institut for Praktisk Teologi og Religionsvidenskab ved Det Teologiske Fakultet ved Københavns Universitet.

I 1985 udkom hans rapport »Sognemedhjælperen. Erfaringer og muligheder i folkekirkens

arbejde« i bogform fra Gads Forlag. Denne rapport viser, at der er et skrigende behov for at styrke den kirkelige diakoni. Der er både brug for diakonal social indsats og et kateketisk/pædagogisk arbejde. Men opgaven skal løses på kirkens præmisser og ikke på det offentliges. Der mangler dog stadig en lovgivning, der gør det muligt at ansætte sognemedhjælper i de mange sogne, hvor man ønsker det.

Svar (25/10 88):

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til tidligere overvejelser vedrørende oprettelse af stillinger som sognemedhjælper. Indledningsvis nævnes betænkning nr. 889/1979 om en sognemedhjælperordning, afgivet af et af Kirkeministeriet den 9. april 1974 nedsat udvalg med professor, dr. theol. Børge Diderichsen som formand. Betænkningen gav anledning til forskellige initiativer fra Kirkeministeriets side, dog ikke til oprettelse af egentlige stillinger som sognemedhjælper. Om baggrunden herfor kan henvises til daværende kirkeminister Tove Lindbo Larsens redegørelse i Folketinget den 29. april 1982 under behandlingen af et af Kristeligt Folkeparti fremsat lovforslag (FF 6415 f).

Siden er der ved formuleringen af § 26 om menighedsrådenes rådighedsbeløb i lov af 16. maj 1984 om menighedsråd givet menighedsrådene mulighed for gennem rådighedsbeløbet at støtte sognemedhjælperordninger. Endvidere er der ved kgl. anordning af 20. maj 1987 givet rammer for en forsøgsvis etablering af en indledende konfirmationsforberedelse (dåbsoplæring).

Jeg har med interesse fulgt det sognemedhjælperprojekt, som De Samvirkende Menighedsplejer afsluttede i 1985 med udgivelse af bogen »Sognemedhjælperen. Erfaringer og muligheder i folkekirkens arbejde«. Projektet faldt ikke inden for de begrebsmæssige rammer, som var afstukket af forslagene i den ministerielle betænkning, men føjede således nye erfaringer til.

Jeg følger endvidere på nærmeste hold det arbejde, der udføres af et sognemedhjælperudvalg, der er nedsat af De Samvirkende Menighedsplejer, Den Danske Diakonissestiftelse og Kirkefondet. Således har jeg i begyndelsen af denne måned haft en drøftelse med udvalget og

[Kirkeministeren]

aftalt med udvalget at fortsætte drøftelsen, når udvalget i 1989 nærmer sig sin afslutning.

Mine overvejelser af, i hvilket omfang og på hvilken måde der bør gives menighedsrådene øgede muligheder for finansielt at støtte sogne-medhjælperordninger, finder naturligvis sted på det omfattende grundlag, som foran er skitseret. Jeg er endvidere opmærksom på, at et sogns behov for en sogne-medhjælper ikke behøver at stå i et ligefremt forhold til sognets økonomiske ydeevne.

Den almindelige økonomiske situation muliggør ikke oprettelse af en ny stillingskategori inden for folkekirken eller det offentlige i øvrigt, medmindre dette kan ske i forbindelse med en omprioritering af de samlede udgifter, således at ordningen bliver udgiftsneutral.

Det er i regeringens lovprogram omtalt, at jeg i indeværende folketingssamling vil fremsætte forslag om en lovhjemmel, der muliggør forsøg med menighedsrådssamarbejde inden for varierende administrative enheder – eventuelt også om nye opgaver, hvoriblandt sogne-medhjælperordninger vil indgå.

Jeg kan konkludere, at mine overvejelser om en sogne-medhjælperordning ikke i alle aspekter er afsluttet. Det er ikke min hensigt at søge oprettet en ny almindelig stillingskategori som sogne-medhjælper i folkekirken. På den anden side vil jeg tilstræbe, at der åbnes mulighed for en større hensyntagen til lokale ønsker og behov inden for et i øvrigt uændret udgiftsniveau. Jeg vil i denne forbindelse endvidere overveje at søge hjemmel for en begrænset adgang til tilskud af fælleskirkelige midler til opgaveløsninger i økonomisk svage områder.

Spm. nr. S 91

Til *socialministeren* (20/10 88) af:

Jytte Andersen (S):

»Vil ministeren oplyse, i hvilket omfang beboere på plejehjem fortsat kan anvende muligheden for handicap-/ældrekørsel?«

Begrundelse

I bestræbelserne for at aktivere plejehjemsbeboere er det nødvendigt, at de fortsat kan bevare en vis mobilitet og deltage i f.eks. aktiviteter for ældre rundt omkring i lokalområdet. Derfor er en fortsat mulighed for at kunne betjene sig af trafikkselskabernes handicap-/æld-

drekørsel utrolig vigtig som led i denne aktive-ring.

Svar (28/10 88):

Socialministeren (Aase Olesen):

Spørgsmålet om muligheden for fortsat (dvs. efter at være blevet optaget i plejehjem) at betjene sig af trafikkselskabernes handicap-/ældrekørsel hører under de respektive trafikkselskabers område.

I anledning af forespørgslen har Socialstyrelsen foretaget en telefonisk rundspørge til amternes trafikkselskaber. Heraf fremgår følgende:

HT har en kørselsordning for handicappede, der hidtil ikke har været åben for plejehjemsbeboere. Men der er overvejelser i gang om fra 1. januar 1989 at udvide ordningen til at omfatte beboere på plejehjem, der overgår til pensionsudbetaling efter bistandslovens § 85 a.

Vestsjællands Amts Trafikkselskab har oplyst, at der findes en ordning, der er åben for alle, herunder også plejehjemsbeboere. Den er midlertidigt indstillet på grund af budgetoverskridelse, men forventes genetableret fra 1. januar 1989.

Storstrøms Amts Trafikkselskab har oplyst, at der findes en kørselsordning for handicappede. Som forsøg er to plejehjem fortrinsvis for yngre med i ordningen.

Allé øvrige amters trafikkselskaber har oplyst, at der ikke findes handicapkørsel og som følge deraf heller ikke kørsel for plejehjemsbeboere. Herudover er det oplyst, at der i Århus Kommune er etableret en telebusordning for handicappede i 1988, men den er ikke åben for plejehjemsbeboere. Til gengæld har de rådighed over egne busser.

Endelig kan der på kommunal basis være etableret kørselsordninger for pensionister og handicappede. Men omfanget heraf kendes ikke.

Spm. nr. S 92

Til *justitsministeren* (20/10 88) af:

Kofod-Svendsen (KRF):

»Hvor alvorligt vurderer ministeren den systematiske chikane, som visse grupper af samfundet udsættes for, og overvejer ministeren i højere grad at undersøge denne?«

[Kofod-Svendsen]

Begrundelse

Nogle avisartikler i foråret og sommeren 1988 har beskrevet de voldsomme chikanerier, som visse samfundsdebattører udsættes for. Det går især ud over personer, der udtaler sig til fordel for flygtninge og indvandrere.

Chikanerierne har mange former, og de har stået på i flere år. Ifølge B.T. onsdag den 24. februar 1988 bruger sociologen Jacques Blum 2 timer om dagen på at afbestille aviser, bøger, kosmetik, kondomer, plakater, livsforsikringer, sprogundervisning m.m., som fremmede mennesker bestiller i hans navn. De værste chikanerier er dog trusler på livet, som fremsættes under mere eller mindre raffinerede former.

For nogle debattører bliver chikanerierne så belastende, at de blandt andet af hensyn til familien må opgive deres skribentvirksomhed. Det er yderst betænkeligt, at grupper i det danske samfund kan få held med at true andre fra at deltage i den offentlige debat, uanset hvor i det politiske spektrum de befinder sig.

Ministeren bør derfor undersøge omfanget og alvoren i disse chikanerier med henblik på at få dem stoppet.

Svar (26/10 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg er naturligvis enig i, at enhver skal kunne deltage i den almindelige samfundsdebat uden at blive udsat for chikane og andre overgreb.

Rigspolitichefen har i anledning af det stillede spørgsmål over for Justitsministeriet oplyst, at man ikke er i besiddelse af statistiske oplysninger, der nærmere kan belyse omfanget af sådanne chikanerier.

Jeg er imidlertid overbevist om, at også politiet ser med betydelig alvor på en sådan chikane, og den stedlige politimester har da også i medfør af straffelovens § 265 mulighed for at meddele en person en advarsel (forbud) mod at krænke en andens fred ved at trænge sig ind på vedkommende, forfølge vedkommende med skriftlige eller telefoniske henvendelser eller på anden lignende måde forulempe den pågældende.

Skulle der som anført i begrundelsen for spørgsmålet eventuelt være tale om trusler på livet eller andre strafbare forhold, vil politiet naturligvis – som i andre straffesager, hvor politiet modtager en anmeldelse om et formodet

strafbart forhold – foretage den fornødne politimæssige efterforskning med henblik på opklaring og strafforfølgning af forbrydelsen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter, lov om indeksregulerede realkreditlån, lov om midlertidig regulering af boligforholdene og lov om leje. (Långivning i forbindelse med ejerskifte, udvidelse af udlånsadgangen i andre OECD-lande, fremme af privat udlejningsbyggeri m.v.).

Af boligministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 5/10 88).

Lovforslaget sættes til behandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Der er jo 3 hovedelementer i forslaget, og det første – om en begrænsning af adgangen til at yde realkreditlån ved de såkaldte fiktive handler med udlejningsejendomme, f.eks. mellem beslægtede personer eller selskaber – finder vi fornuftigt og nødvendigt, og den del af forslaget kan vi støtte.

Det andet – om at tilpasse realkreditinstitutternes muligheder for at yde lån i OECD-lande, også når det drejer sig om ejerskiftelån – er vi ligeledes positive over for. Vi vil dog se nærmere på bestemmelsernes udformning i udvalget, idet jeg har bemærket, at boligministeren ønsker en bemyndigelse til eventuelt at lade forsøgsrammen på de 5 pct. af reservefondsmidlerne stige, og det vil vi nok være betænkelige over for, da det for os er afgørende, at de hjemlige låntagere ikke lider nogen form for skade, fordi man engagerer sig i udlandsbelåning. Det vil vi altså se nærmere på i udvalget.

Den tredje del af forslaget – om indførelse af en ny finansieringsmodel for de efter vores opfattelse spekulationsbefængte og profitgivende udlejningsboliger – må vi tage klart afstand fra.

Som boligministeren gør opmærksom på, er der i de sidste 10–15 år ikke opført nye private udlejningsboliger, og det skyldes, at der har været en god udvikling i boligpolitikken. Skiftende socialdemokratiske regeringer har stået